
Themameting: Leesopvoeding door ouders

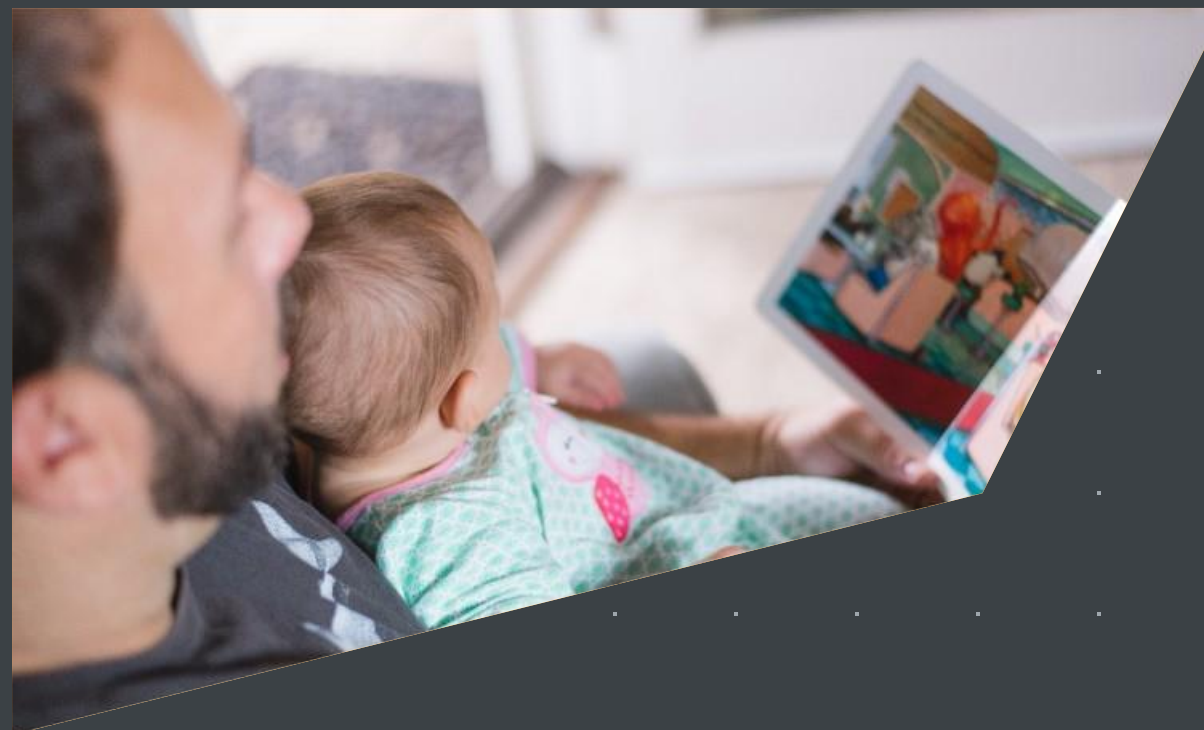
1e themameting 2024 (meting 68)

Voor SMB – KVB

Cary Richards, Erica Nagelhout, Marit Nijman

GfK | *Consumer & Marketing Insights*

Juni 2024

Inhoud

1	<u>Inleiding</u>	3
2	<u>Managementsamenvatting</u>	6
3	<u>Onderzoeksresultaten</u>	9
	<u>3.1 Hoe ziet de huidige leesopvoeding er uit?</u>	10
	<u>3.2 Hoe kan leesopvoeding door ouders verder gestimuleerd worden?</u>	32
4	<u>Bijlagen</u>	49

01

Inleiding

Achtergrond en doelstelling

Leesopvoeding van kinderen verdient aandacht

Achtergrond

Lezen is belangrijk voor kinderen. Het stimuleert de taal- en leesontwikkeling en staat daarmee ook aan de basis van kansen die kinderen krijgen op school en in de maatschappij. Recent internationaal onderzoek¹ toonde aan dat de leesvaardigheid van jonge Nederlanders juist achteruitgaat. Leesopvoeding behoeft dus aandacht.

Een deel van de leesopvoeding vindt plaats op school, maar ouders spelen ook een belangrijke rol. Zo hebben bijvoorbeeld kinderen die al jong worden voorgelezen daar profijt van op school.

Stichting Marktonderzoek Boekenvak

Stichting Marktonderzoek Boekenvak (SMB) is een samenwerking tussen de Koninklijke Boekverkopersbond, Groep Algemene Uitgevers, CPNB, Stichting Lezen en de KB. Sinds 2007 voert onderzoeksbureau GfK in opdracht van SMB vier keer per jaar consumentenonderzoek uit naar het lezen, kopen en lenen van boeken. Alle onderzoeksresultaten en aanvullende analyses zijn verzameld op de website van KVB Boekwerk, het kennis- en innovatieplatform van het boekenvak.

Vraagstelling:

SMB is benieuwd hoe ouders van kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar omgaan met leesopvoeding. Wat doen zij wel en niet, welke drempels ervaren zij, welke middelen gebruiken zij? Hoe komen ze hier aan? Welke rol speelt meertaligheid/anderstaligheid? Welke rol speelt het eigen leesgedrag en hoe is de wisselwerking tussen thuis en onderwijs/opvang?

Hoofddoelstelling:

Inzicht krijgen in de huidige leesopvoeding van kinderen door ouders en daarnaast ideeën genereren hoe leesopvoeding door ouders verder gestimuleerd kan worden.

Achtergrondinformatie over deze groepen staat daar waar relevant vermeld in tekstblokken op de slides.

 NL representatief: is de verhouding zoals die in de gehele populatie in Nederland (18 jaar en ouder) wordt gevonden

* Significant verschil ten opzichte van vorige meting (42 2017)

x Niet meegenomen in de meting

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

 Geven mannen/vaders vaker aan dan vrouwen/moeders

 Geven vrouwen/moeders vaker aan dan mannen/vaders

 Heavy lezers lezen minstens 1 keer per week een boek

Medium lezers lezen 1-3 keer per maand een boek

Light lezers lezen minder vaak een boek, maar niet nooit (incidentele lezers)

 Sociaal Economische klasse* (combinatie opleiding en beroep)

A (hoog)

B1

B2

C/D (laag)

 Inkomen**

Beneden modaal

Modaal

Tussen 1 en 2 keer modaal

Twee keer modaal of meer

*Sociaal Economische klasse wordt samengesteld op basis van een combinatie van beroep en opleiding van de hoofdkostwinner.

**In 2024 is het modaal inkomen bruto € 44.000 per jaar. Bron: Centraal Planbureau

02

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Leesopvoeding van kinderen

Hoe ziet de huidige leesopvoeding er uit?

Lezen wordt onverminderd belangrijk gevonden door ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar. Er wordt ook door een overgrote meerderheid van deze ouders aandacht aan leesopvoeding besteed. Het valt wel op dat deze aandacht groter is bij de ouders van jonge kinderen (0-5 jaar).

Met kinderen jonger dan 5 jaar worden door ouders vaker activiteiten rondom leesopvoeding gedaan dan met kinderen van 6 tot 12 jaar oud. Voorlezen wordt het meest gedaan, maar ook aanmoedigen om te lezen, stimuleren tijdens vakanties en praten over boeken wordt veelvuldig gedaan.

Opvallend is dat moeders een grotere rol spelen bij de leesopvoeding dan vaders.

Ook zien we verschillen in activiteiten die met meisjes en met jongens worden gedaan. Met meisjes wordt vaker geknutseld/getekend dan met jongens. Buiten spelen/sporten wordt vaker met jongens gedaan dan met meisjes. Knutselen, tekenen wordt belangrijker gevonden voor meisjes. Gamen wordt belangrijker gevonden voor jongens.

Volgens de ouders leest 1 op de 5 kinderen van 6 tot 12 jaar niet graag. Ouders van kinderen die niet graag lezen ervaren vaak onvoldoende steun van school bij de leesopvoeding.

Bij 22% van de kinderen spelen – in de ogen van ouders – bepaalde uitdagingen waardoor er extra aandacht nodig is voor (leren) lezen. Onder kinderen van 6 tot 12 jaar oud is dit 28%.

18% van de ouders geeft aan dat hun kind weleens in een andere taal leest of luistert dan Nederlands. Ook leest 16% weleens voor aan een kind in een andere taal dan Nederlands. Meestal gaat het hierbij om de Engelse taal.

Managementsamenvatting

Leesopvoeding van kinderen

Verder stimuleren leesopvoeding door ouders

41% van de ouders zou graag meer tijd besteden aan leesopvoeding. Ouders van kinderen ouder dan 6 jaar ervaren meer drempels bij het zorgen voor een goede leesopvoeding. Drempels die het meest ervaren worden zijn de aantrekkingskracht van schermen voor de kinderen, druk zijn van de kinderen met andere activiteiten, weinig tijd en gebrek aan interesse van het kind in lezen.

De bibliotheek speelt voor ouders de belangrijkste rol bij de informatievoorziening over leesopvoeding. Ook is de bibliotheek de belangrijkste bron waar ouders boeken vandaan halen voor hun kinderen. Activiteiten helpen om ouders van jonge kinderen naar de bibliotheek te brengen. Voor de ouders van de wat oudere kinderen zijn het met name de vakanties die leiden naar een bibliotheekbezoek.

Ouders van kinderen 0-12 jaar voelen zich voor een groot deel zelf verantwoordelijk voor de leesopvoeding van hun kind. Van de ouders van schoolgaande kinderen voelt 61% zichzelf als merendeels verantwoordelijk, 30% legt de verantwoordelijkheid merendeels bij school.

De grote meerderheid van ouders geeft aan dat ze voldoende steun van school ervaren om thuis te helpen met lezen. Toch ervaart 16% van de ouders onvoldoende steun vanuit school om thuis te helpen met lezen. Van de ouders die onvoldoende steun vanuit school ervaren zegt meer dan de helft dat er helemaal geen ondersteuning is.

03

Onderzoeksresultaten

3.1

Hoe ziet de huidige leesopvoeding er uit?

Samenvatting 3.1

Hoe ziet de huidige leesopvoeding er uit?

Lezen en voorlezen met kinderen

Ouders vinden lezen een belangrijke activiteit voor hun kind. De overgrote meerderheid van de ouders leest wekelijks met hun kind, en twee derde dagelijks. Moeders lezen vaker dagelijks met hun kind dan vaders. Gemiddeld wordt er 16 minuten voorgelezen. Hoe vaak ouders (voor)lezen is niet veranderd sinds 2017.

Een meerderheid van de kinderen is lid van de lokale bibliotheek. Van ouders die zelf niet lid zijn is bijna driekwart van de kinderen wel lid.

Leesopvoeding

Bijna alle ouders vinden leesopvoeding belangrijk. De meerderheid hecht waarde aan leesplezier en zorgt dat kinderen thuis zelf een boek kunnen pakken. Moeders spelen de grootste rol wat de leesopvoeding betreft. School speelt een grotere rol dan de kinderopvang.

Ouders willen met leesopvoeding vooral taalontwikkeling stimuleren. Dat leesopvoeding het kind helpt op school wordt met name belangrijk gevonden door ouders met kinderen van 6 tot 12 jaar. Bij 22% van de kinderen is extra aandacht nodig voor lezen.

Meer leesactiviteiten met jonge kinderen

Lezen en leesopvoeding worden vooral belangrijk gevonden voor kinderen tot 6 jaar oud. Voor jonge kinderen worden vaker nieuwe boeken gekocht, zijn er vaker vaste (voor)leesmomenten en worden vaker activiteiten rondom leesopvoeding gedaan dan met kinderen van 6 tot 12 jaar oud.

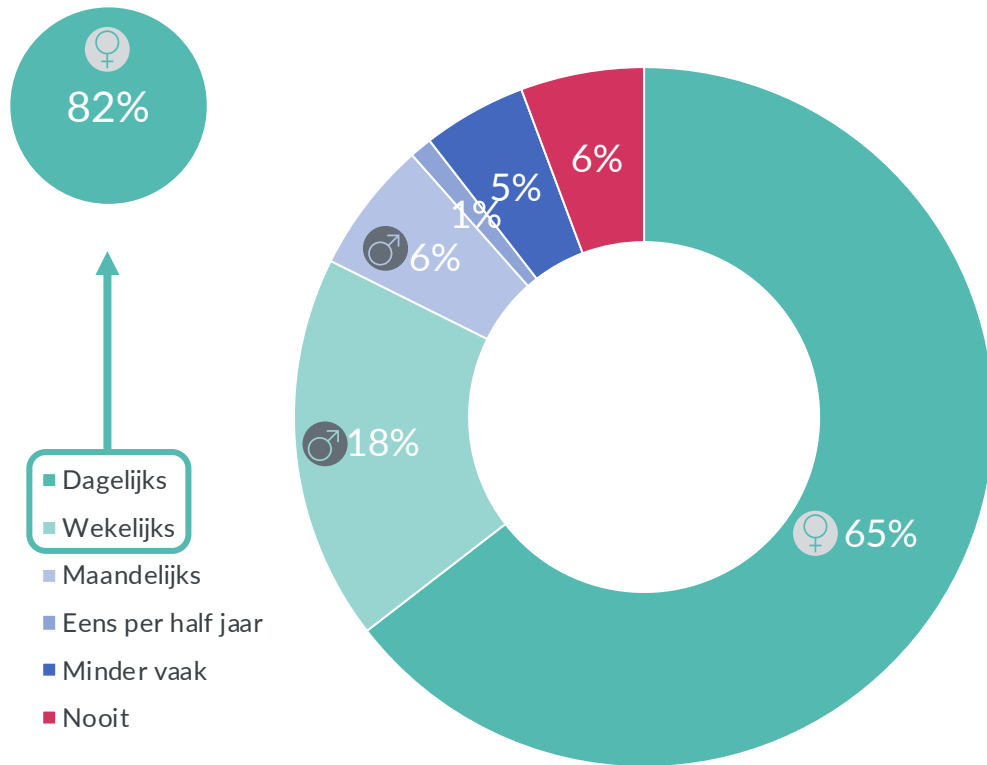
1 op de 5 kinderen van 6 tot 12 jaar leest niet graag, aldus de ouders. Ouders van kinderen van 6 tot 12 jaar maakt het minder uit wat er gelezen wordt, als er maar gelezen wordt.

Ouders vinden lezen een belangrijke activiteit voor hun kind.

82% leest tenminste wekelijks samen met hun kind, moeders vaker dan vaders.

Lezen samen met kind

Lezen belangrijkste activiteit

Lezen/voorlezen is samen met buiten spelen of sporten de activiteit die de meeste ouders (circa driekwart) het belangrijkste vinden.

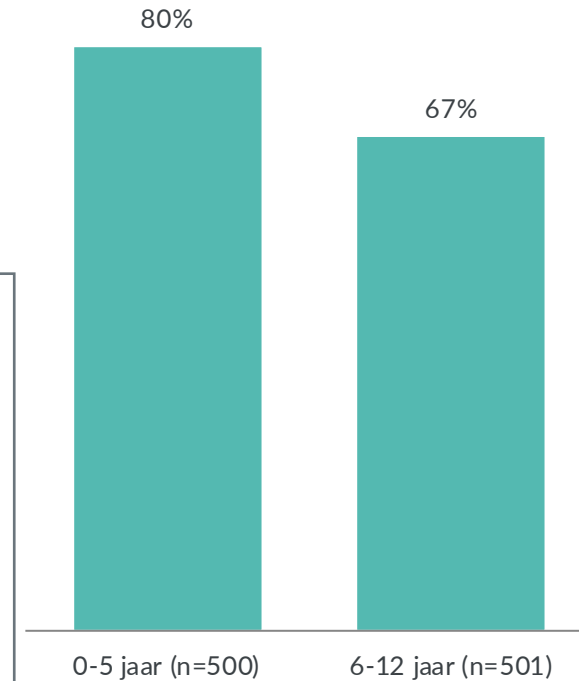
Achtergrond

Ouders die zelf veel lezen (heavy lezers) lezen vaker samen met hun kind dan ouders die zelf minder vaak lezen en vinden lezen vaker het meest belangrijk voor de ontwikkeling van hun kind.

Achtergrond

Laag- en hoogopgeleiden geven vaker aan dat lezen/voorlezen het meest belangrijk is voor hun kind dan midden opgeleiden.

Hetzelfde geldt voor ouders van jonge kinderen (0-5 jaar) ten opzichte van ouders van oudere kinderen (6-12 jaar).

A01: Kunt u van de onderstaande activiteiten aangeven hoe vaak u deze samen met uw kind doet?

A02: Welke van onderstaande activiteiten vindt u het meest belangrijk voor de ontwikkeling van uw kind?

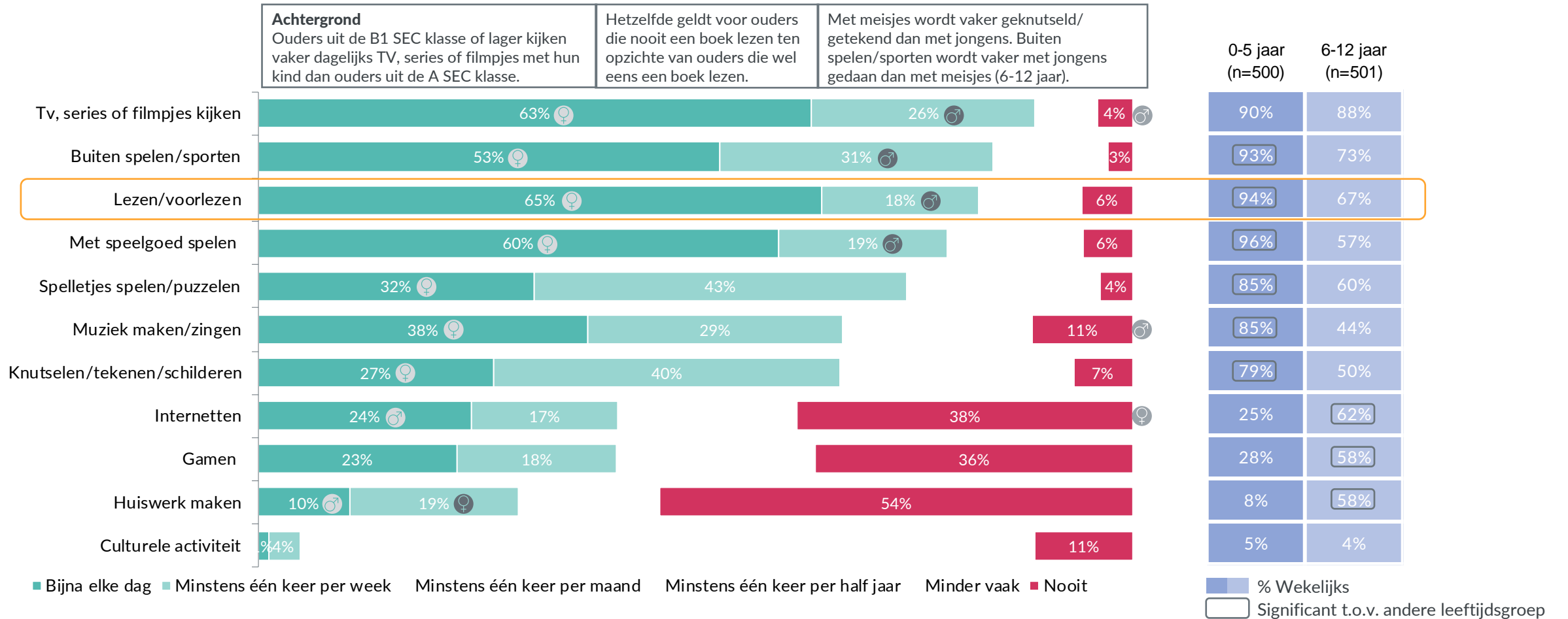
Basis: alle respondenten, n=1001

Van alle activiteiten wordt (voor)lezen het vaakst dagelijks gedaan.

Tv, series of filmpjes kijken, buiten spelen/sporten en met speelgoed spelen zijn andere activiteiten die ouders vaak doen met hun kinderen.

Activiteiten met kind

A01: Kunt u van de onderstaande activiteiten aangeven hoe vaak u deze samen met uw kind doet?

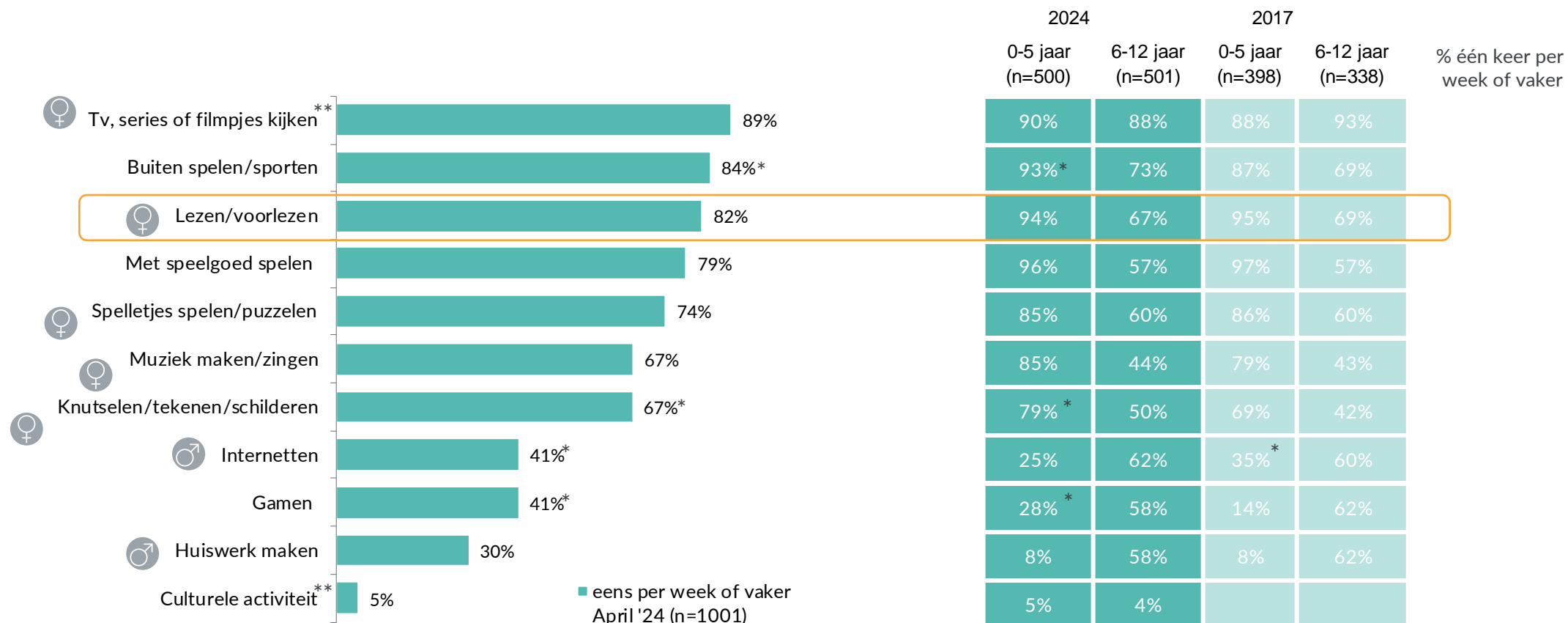
Basis: alle respondenten, n=1001

Hoe vaak ouders (voor)lezen is niet veranderd sinds 2017.

Buiten spelen/sporten, knutselen/tekenen/schilderen en gamen worden vaker gedaan sinds de laatste meting.

Activiteiten met kind

A01: Kunt u van de onderstaande activiteiten aangeven hoe vaak u deze samen met uw kind doet?

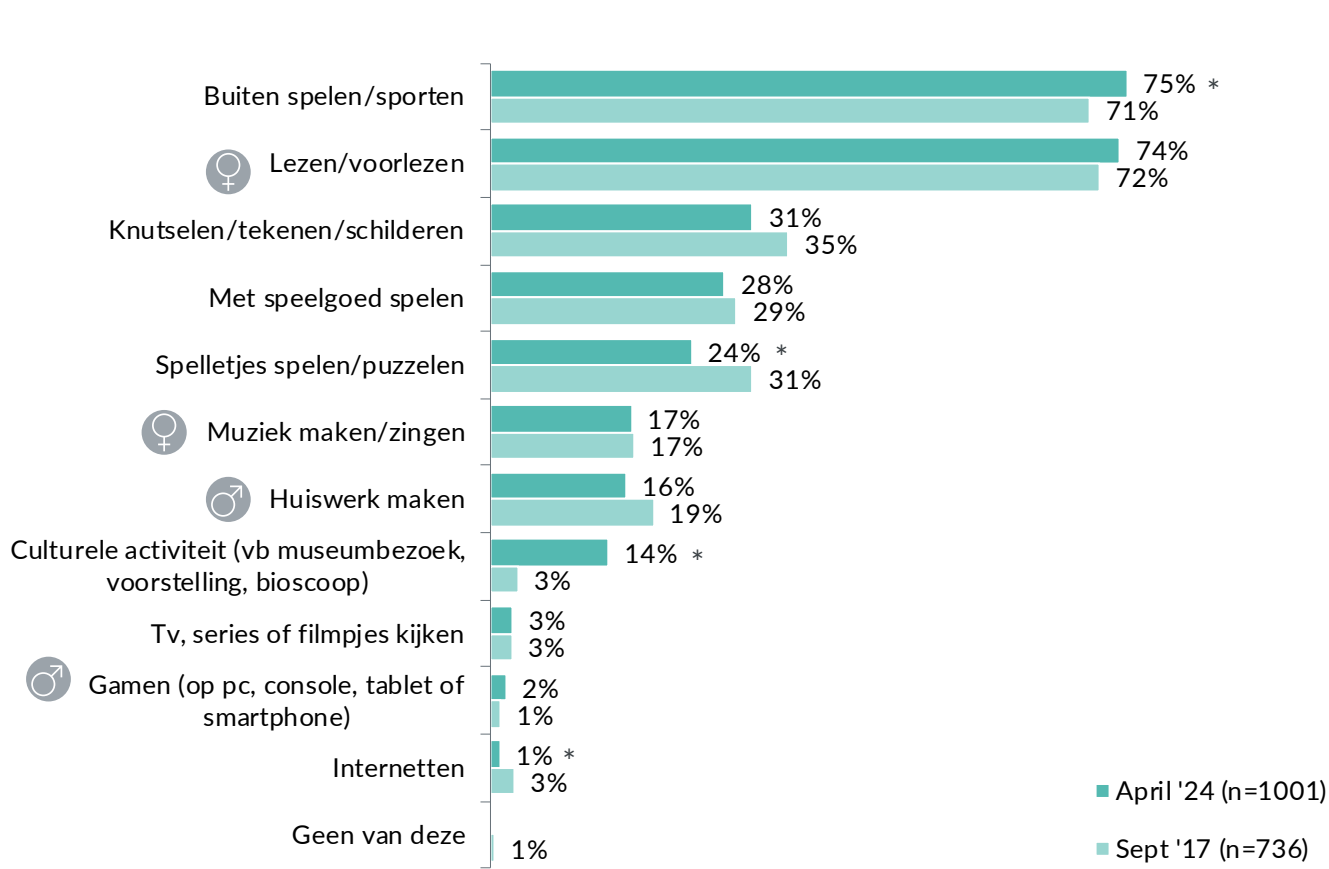
* Significant t.o.v. vorige meting (M42 2017)
 ** Vergelijking niet mogelijk Basis: alle respondenten

Buiten spelen/sporten en lezen worden het belangrijkste gevonden.

Lezen/voorlezen wordt belangrijker gevonden voor meisjes dan voor jongens

Belang gehecht aan activiteiten voor ontwikkeling kind

	0-5 jaar (n=500)	6-12 jaar (n=501)
Buiten spelen/sporten	72%	78%
Lezen/voorlezen	80%	67%
Knutselen/tekenen/schilderen	35%	26%
Met speelgoed spelen	40%	12%
Spelletjes spelen/puzzelen	26%	21%
Muziek maken/zingen	19%	13%
Huiswerk maken	4%	32%
Culturele activiteit (vb museumbezoek, voorstelling, bioscoop)	8%	22%
Tv, series of filmpjes kijken	2%	3%
Gamen (op pc, console, tablet of smartphone)	1%	3%
Internetten	1%	2%
Geen van deze	0%	0%

Achtergrond
 Lezen/voorlezen wordt belangrijker gevonden voor meisjes (78%) dan voor jongens (70%). Dit geldt vooral voor de jongste doelgroep (0-5 jaar). Ook knutselen, tekenen wordt belangrijker gevonden voor meisjes. Gamen wordt belangrijker gevonden voor jongens (6-12).
 Ouders die zelf regelmatig een boek lezen of luisteren (heavy lezers) vinden lezen/voorlezen voor hun kind belangrijker dan medium en light lezers. Voor deze groep heavy lezers is (voor)lezen belangrijker dan buiten spelen/sporten.

* Significant t.o.v. vorige meting (42 2017)
 □ Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

A02: Welke van onderstaande activiteiten vindt u het meest belangrijk voor de ontwikkeling van uw kind?

Basis: alle respondenten

Gemiddeld wordt er
16 minuten
per keer voorgelezen.

Achtergrond

De meeste ouders lezen 0-10 minuten (44%) of 10-15 minuten (26%) voor. Een kwart leest tussen de 16 en 30 minuten voor. Door 4% wordt er langer dan een half uur voorgelezen.

Heavy lezers lezen over het algemeen langer voor aan hun kinderen dan ouders die zelf minder vaak lezen.

Ouders die vroeger zelf zijn voorgelezen, vinden het nu ook leuker om hun kind voor te lezen dan ouders die vroeger niet werden voorgelezen. Ook hebben deze ouders die vroeger zelf werden voorgelezen vaker een vast voorleesmoment, en hechten zij meer waarde aan leesopvoeding.

Basis: alle respondenten die hun kind voorlezen, n=875

N08: Hoeveel minuten leest u ongeveer voor op een dag dat u voorleest aan uw kind?

Mei 2024 938568 Rapportage Meting 68 Leesopvoeding

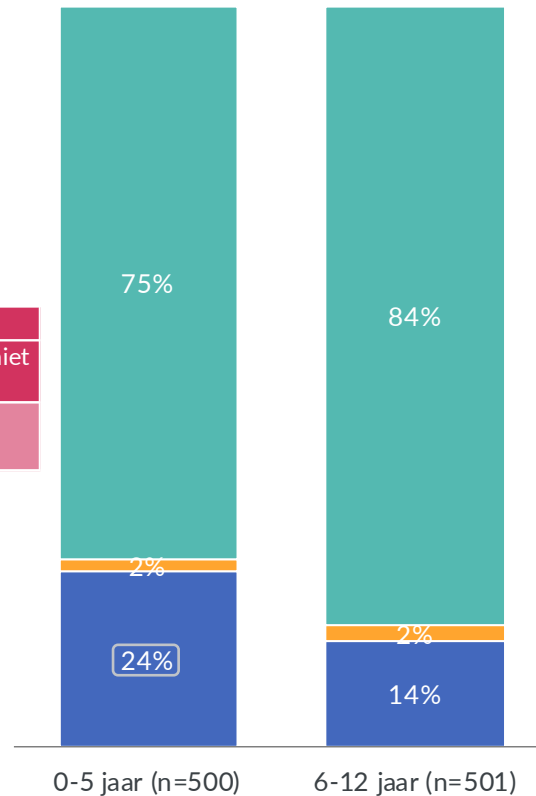
Meerderheid van de kinderen is lid van de lokale bibliotheek.

Van ouders die zelf niet lid zijn is bijna driekwart van de kinderen wel lid.

Kind lid van de bibliotheek

	Totaal	0-5 jaar		6-12 jaar	
		Ouder lid	Ouder niet lid	Ouder lid	Ouder niet lid
Kind lid	79%	89%	69%	94%	79%

Achtergrond
 Hoogopgeleide ouders geven vaker aan dat hun kind lid is van zowel de lokale als online bibliotheek dan midden- en laagopgeleide ouders.

 Hetzelfde geldt voor ouders met een modaal inkomen of hoger in vergelijking met ouders met een beneden modaal inkomen.

- Ja
- Nee, maar ik leen wel eens iets op de pas van iemand anders
- Nee ♂

☐ Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

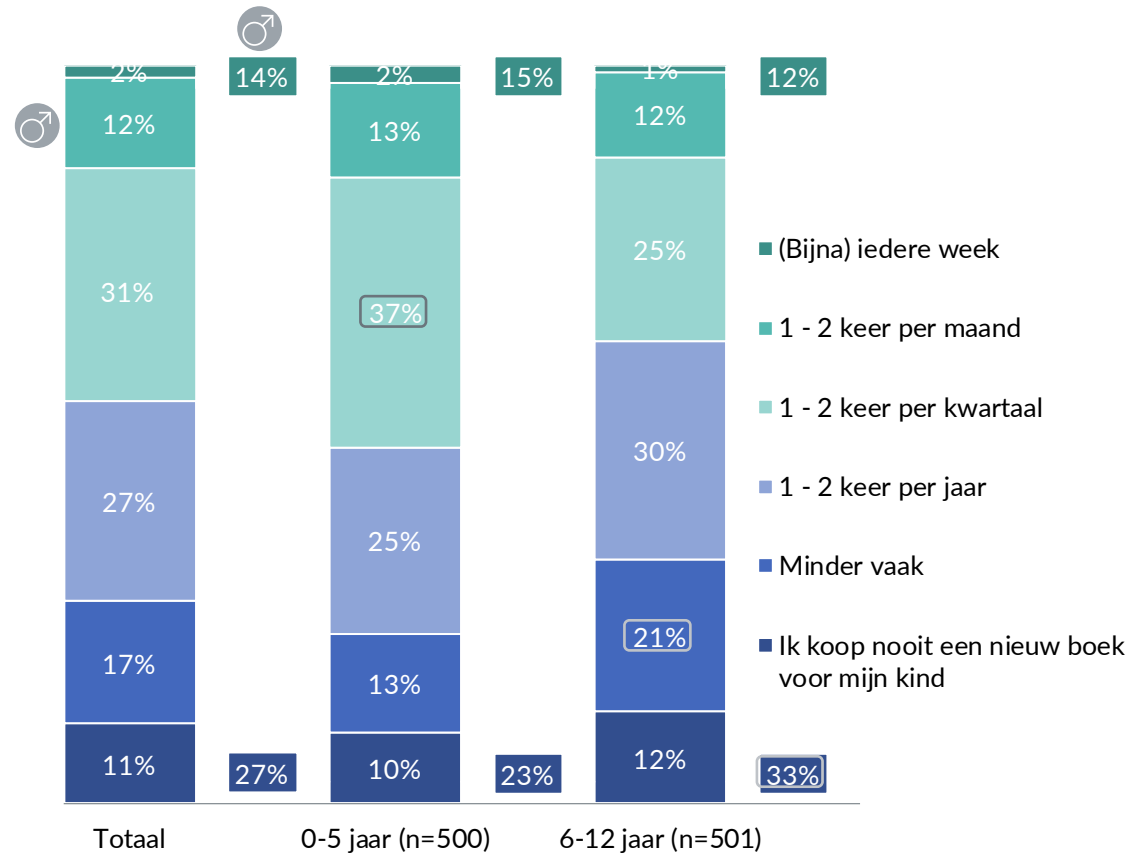
S11: Kunt u aangeven of uzelf en uw kind lid zijn van de bibliotheek?

Basis: alle respondenten, n=1001

Voor kinderen van 0-5 jaar worden vaker nieuwe boeken gekocht door de ouder dan voor kinderen van 6 jaar en ouder.

Koopfrequentie nieuwe boeken voor kind

Achtergrond

Ouders met een beneden modaal inkomen kopen vaker een nieuw boek voor hun kind dan ouders met een modaal inkomen of hoger. Bijna een kwart (24%) van de ouders met een inkomen beneden modaal koopt maandelijks of vaker een nieuw boek voor hun kind. Onder hogere inkomensgroepen is dat 10-14%.

Ook ouders met een kind waar uitdagingen spelen op het gebied van lezen kopen vaker een boek dan ouders waarbij dit niet speelt.

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

S05b: En hoe vaak koopt u gemiddeld boeken (papieren, e-books, luisterboeken) voor uw kind?

Basis: alle respondenten, n=1001

Bijna alle ouders vinden leesopvoeding belangrijk.

Meerderheid hecht waarde aan leesplezier en toegankelijkheid van boeken.

Houding t.o.v. leesopvoeding

92%

vindt leesopvoeding belangrijk.

Achtergrond

Hoogopgeleide ouders vinden leesopvoeding belangrijker dan midden- en laagopgeleide ouders. Ook voor ouders met jonge kinderen (0-5 jaar) geldt dit ten opzichte van ouders met kinderen ouder dan 5 jaar.

♀ 94%

vindt het belangrijk dat het kind plezier heeft in lezen.

♀ 93%

van de kinderen kan thuis zelf een boek pakken.

Achtergrond

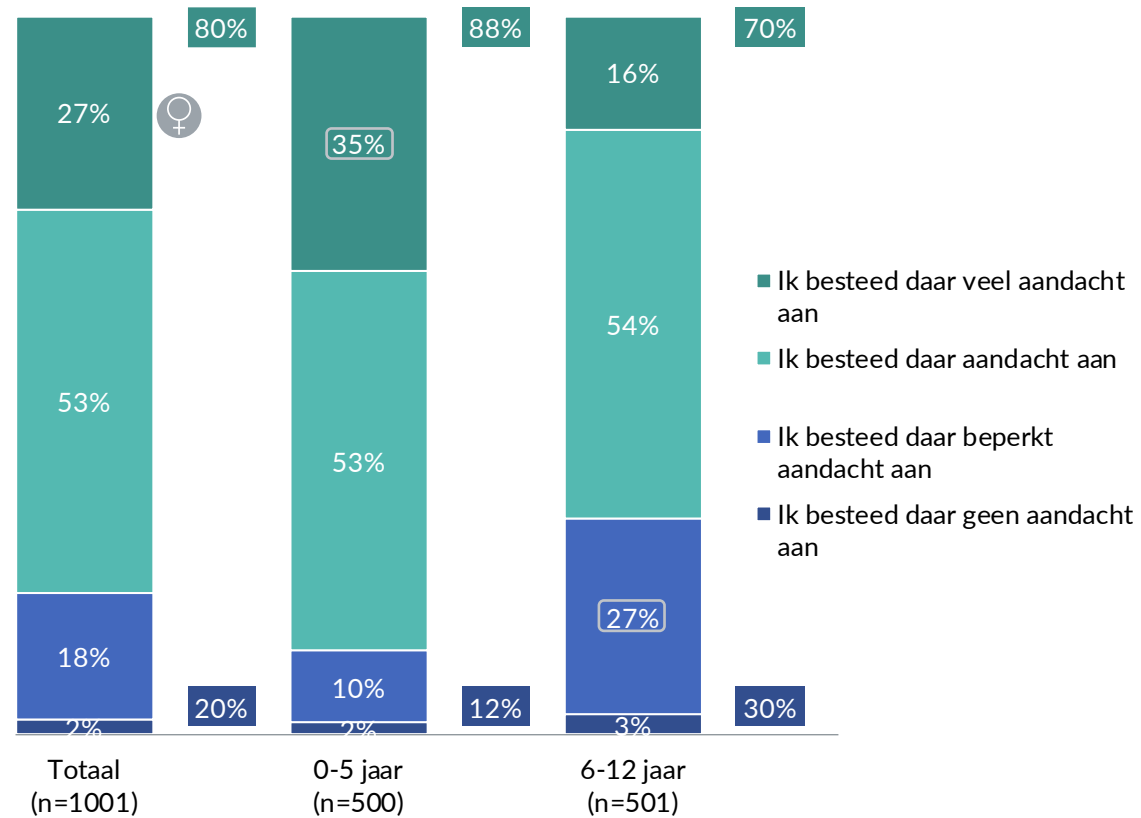
Midden- en hoogopgeleide ouders geven vaker aan dat hun kind thuis zelf een boek kan pakken dan laagopgeleide ouders.

Vooral bij jonge kinderen besteden ouders veel aandacht aan de leesopvoeding.

Betrokkenheid bij leesopvoeding

Achtergrond
Ouders met een beneden modaal inkomen besteden vaker geen aandacht aan de leesopvoeding dan ouders met een modaal inkomen of hoger.

Z02a: In hoeverre bent u bezig met leesopvoeding van uw kind?

Mei 2024 938568 Rapportage Meting 68 Leesopvoeding

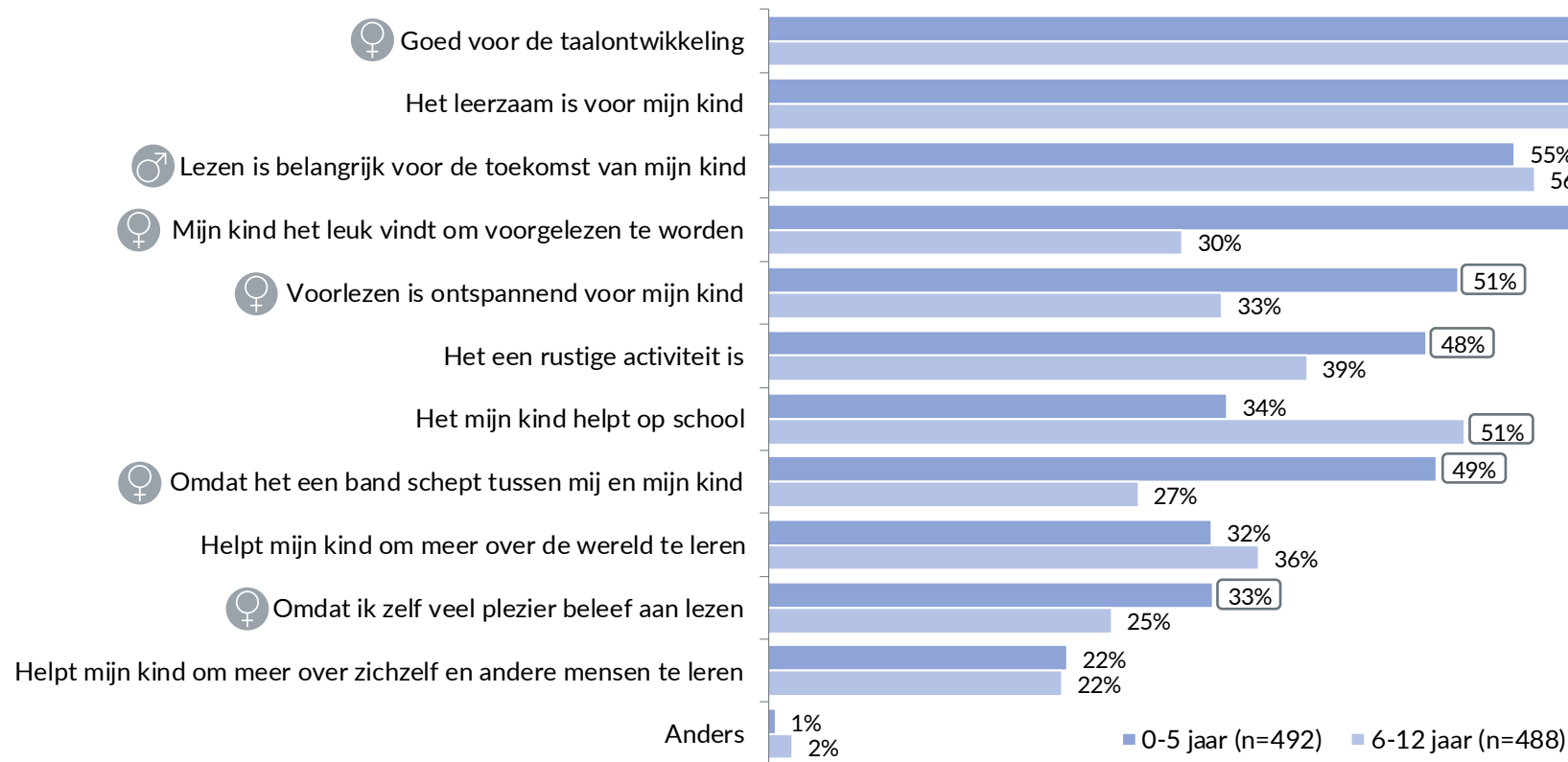
Basis: alle respondenten

Ouders willen met leesopvoeding vooral taalontwikkeling stimuleren.

Dat leesopvoeding het kind helpt op school is met name belangrijk voor oudere kinderen.

Reden voor betrokkenheid bij leesopvoeding

Achtergrond
Ouders van jongere kinderen geven vaker als reden aan dat:

- het leerzaam is
- hun kind het leuk vindt om voorgelezen te worden
- het een rustige activiteit is
- het een band schept tussen ouder en kind
- voorlezen ontspannend is
- ze zelf veel plezier beleven aan voorlezen

dan ouders van oudere kinderen.

Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Z25: Waarom besteedt u aandacht aan de leesopvoeding van uw kind? Doet u dit omdat:

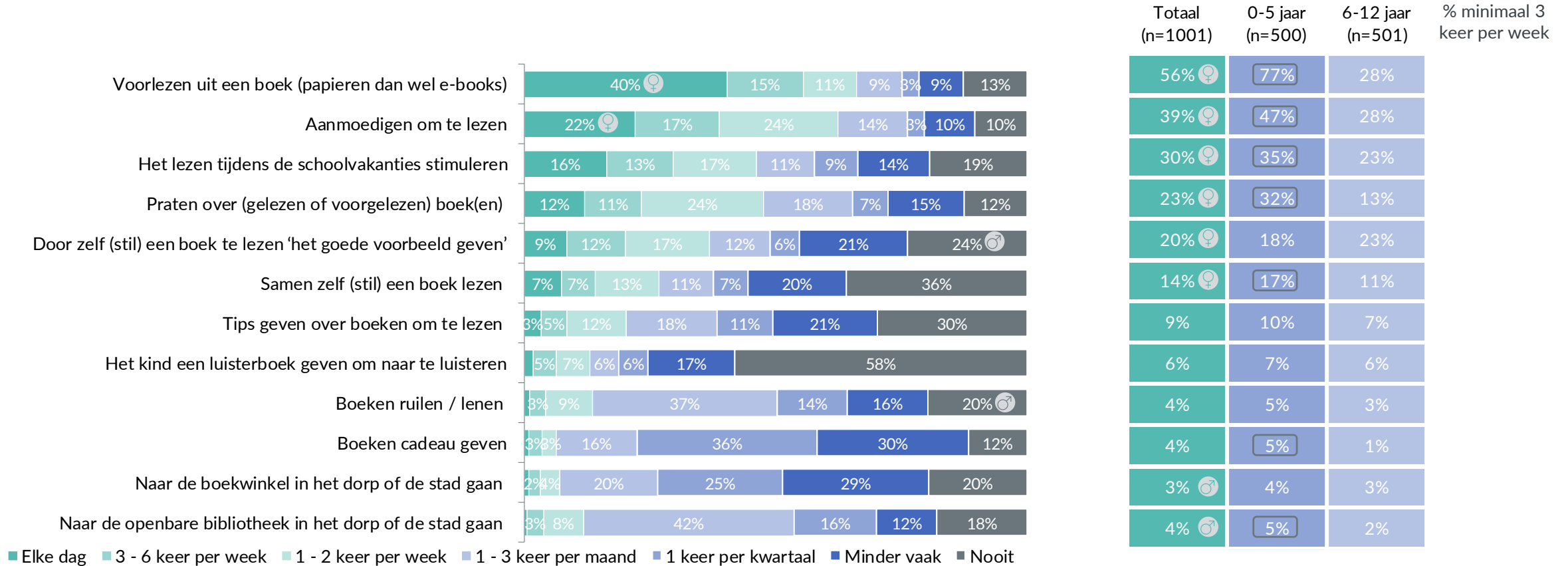
Basis: besteedt aandacht aan leesopvoeding, n=988

Met jonge kinderen worden vaker activiteiten rondom leesopvoeding gedaan dan met kinderen van 6 jaar en ouder.

Moeders spelen bij veel activiteiten een grotere rol dan vaders.

Frequentie activiteiten rondom leesopvoeding

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

N03b: Hoe vaak onderneemt u zelf onderstaande activiteiten met uw kind?

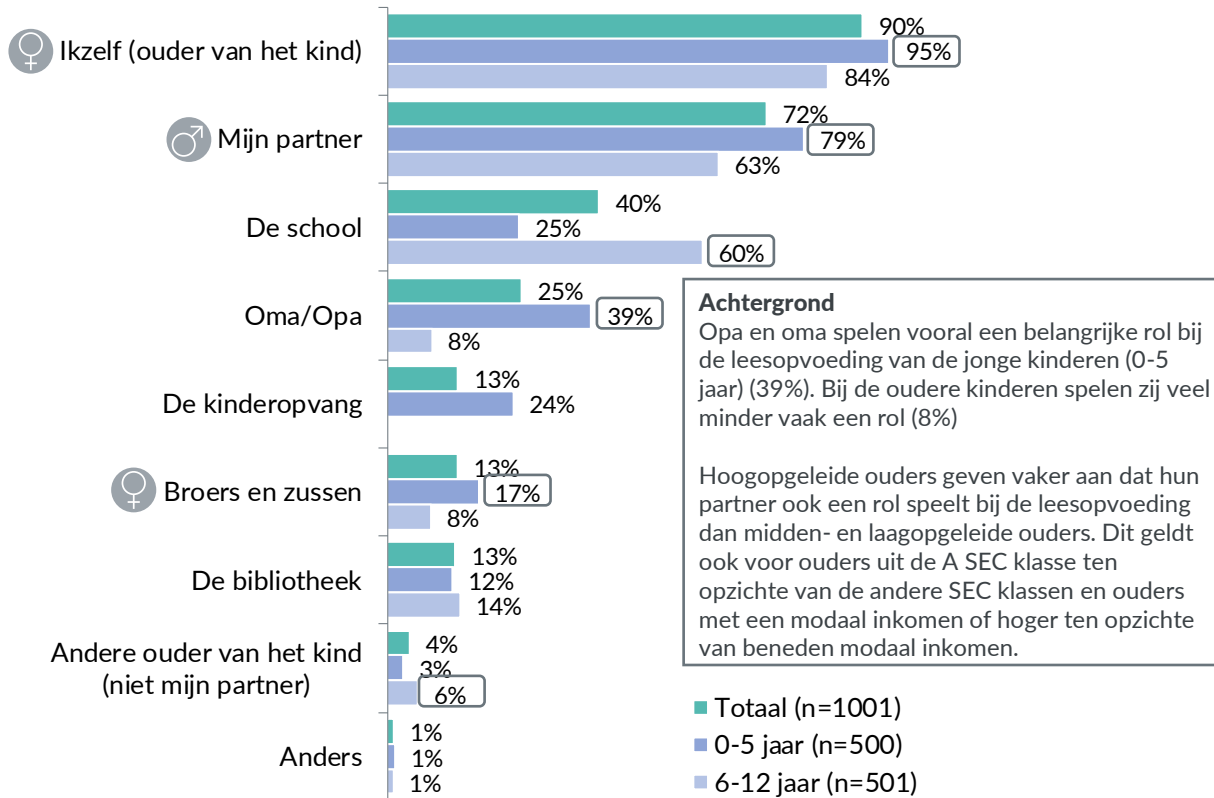
Basis: alle respondenten

Moeders spelen de grootste rol bij de leesopvoeding.

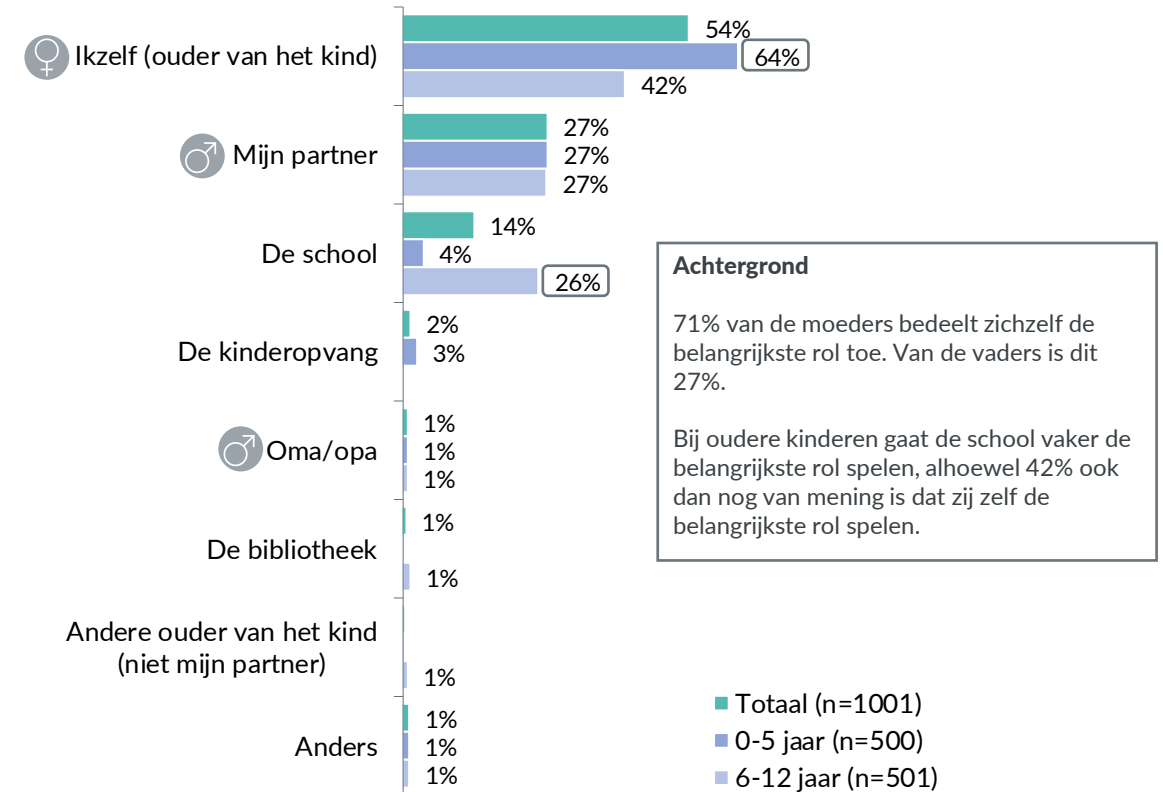
Opa en oma spelen vooral een belangrijke rol bij de leesopvoeding van jonge kinderen.

Speelt rol bij leesopvoeding

Speelt belangrijkste rol bij leesopvoeding

N07a: Wie speelt er op dit moment een rol bij de leesopvoeding van mijn kind?

N07b: En wie speelt op dit moment de belangrijkste rol bij de leesopvoeding van mijn kind?

Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

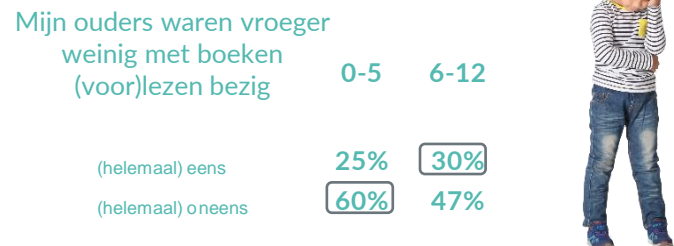
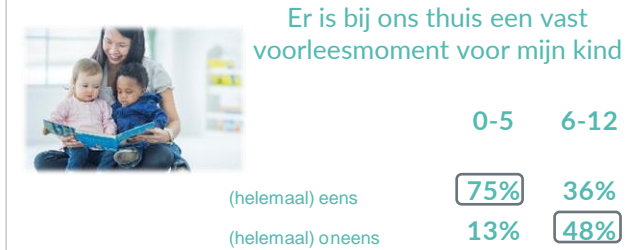
Basis: alle respondenten

Voor jonge kinderen zijn er vaker vaste (voor)leesmomenten.

Jongere ouders zijn positiever over hun eigen leesverleden dan oudere ouders; we zien een positieve relatie tussen het oordeel over hun eigen leesopvoeding en de leesopvoeding van hun kind.

Houding t.o.v. leesopvoeding

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis: alle respondenten, n=1001

Het merendeel van ouders die zelf niet vaak lezen (light lezers), vindt **voorlezen** wel leuk (71%) en belangrijk (64%).

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

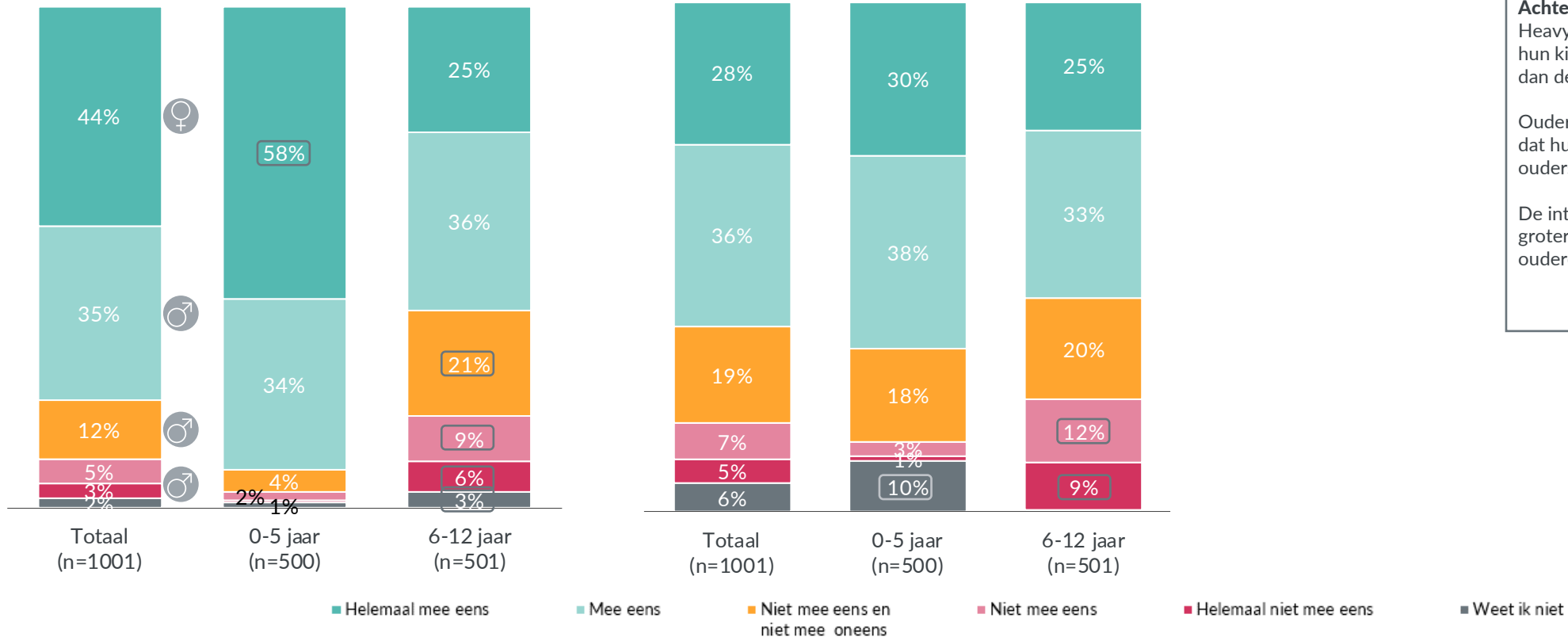
1 op de 5 ouders van kinderen van 6 tot 12 jaar geeft aan dat hun kind niet graag leest.

Houding t.o.v. leesopvoeding

Mijn kind vindt het leuk om te worden voorgelezen

Mijn kind leest graag

Achtergrond
 Heavy lezende ouders geven vaker aan dat hun kind graag leest of wordt voorgelezen dan de light lezende ouders.
 Ouders van meisjes (67%) geven vaker aan dat hun kind graag leest in vergelijking tot ouders van jongens (60%).
 De interesse om te worden voorgelezen is groter bij de jongere kinderen dan bij de oudere kinderen.

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

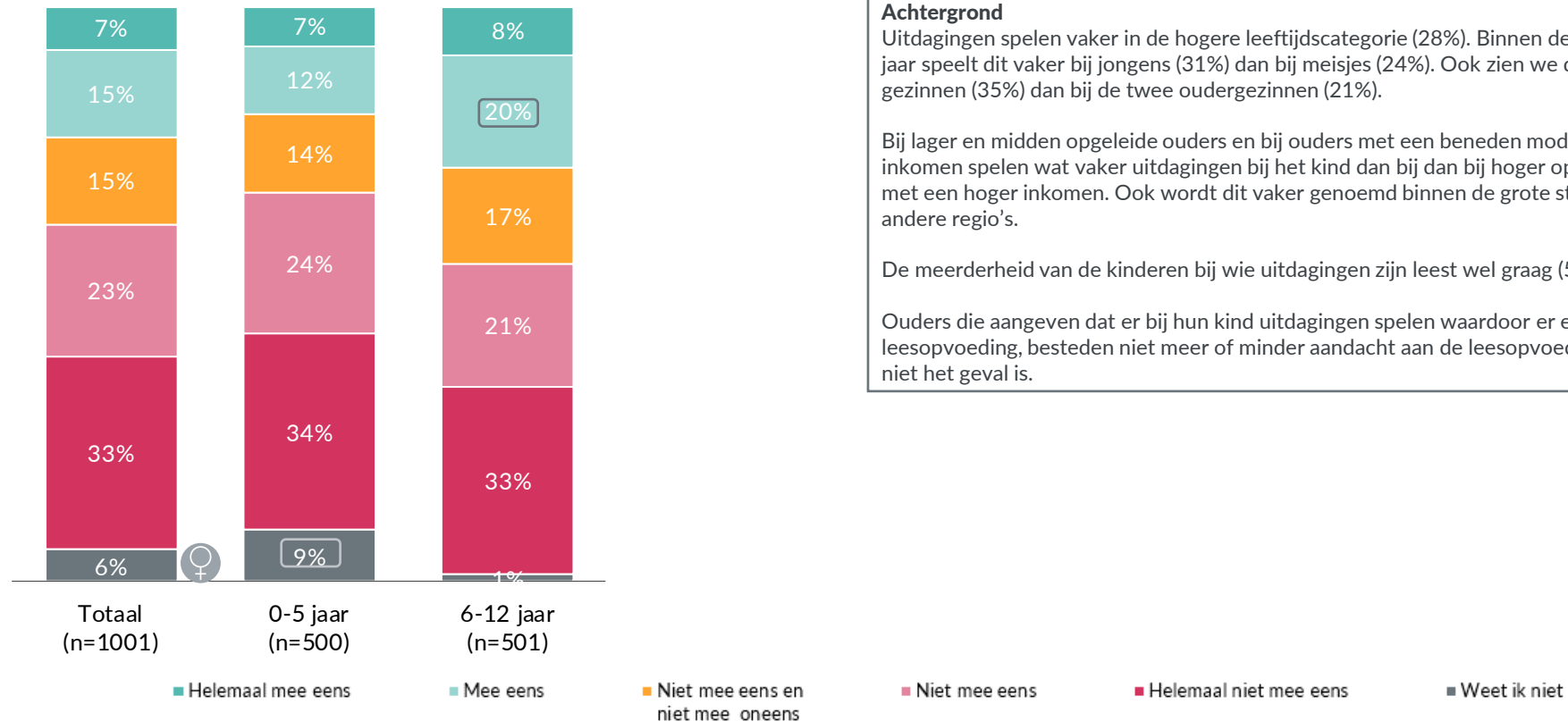
Basis: alle respondenten

Bij 22% van de kinderen is extra aandacht nodig voor lezen.

Houding t.o.v. leesopvoeding

Er spelen bepaalde uitdagingen bij mijn kind waardoor er extra aandacht nodig is voor (leren) lezen

Achtergrond

Uitdagingen spelen vaker in de hogere leeftijdscategorie (28%). Binnen de leeftijdscategorie 6-12 jaar speelt dit vaker bij jongens (31%) dan bij meisjes (24%). Ook zien we dit vaker terug bij eenouder gezinnen (35%) dan bij de twee oudergezinnen (21%).

Bij lager en midden opgeleide ouders en bij ouders met een beneden modaal of omstreeks modaal inkomen spelen wat vaker uitdagingen bij het kind dan bij dan bij hoger opgeleide ouders en ouders met een hoger inkomen. Ook wordt dit vaker genoemd binnen de grote steden in de Randstad dan in andere regio's.

De meerderheid van de kinderen bij wie uitdagingen zijn leest wel graag (58%).

Ouders die aangeven dat er bij hun kind uitdagingen spelen waardoor er extra aandacht nodig is voor leesopvoeding, besteden niet meer of minder aandacht aan de leesopvoeding dan ouders waarbij dit niet het geval is.

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

Mei 2024 938568 Rapportage Meting 68 Leesopvoeding

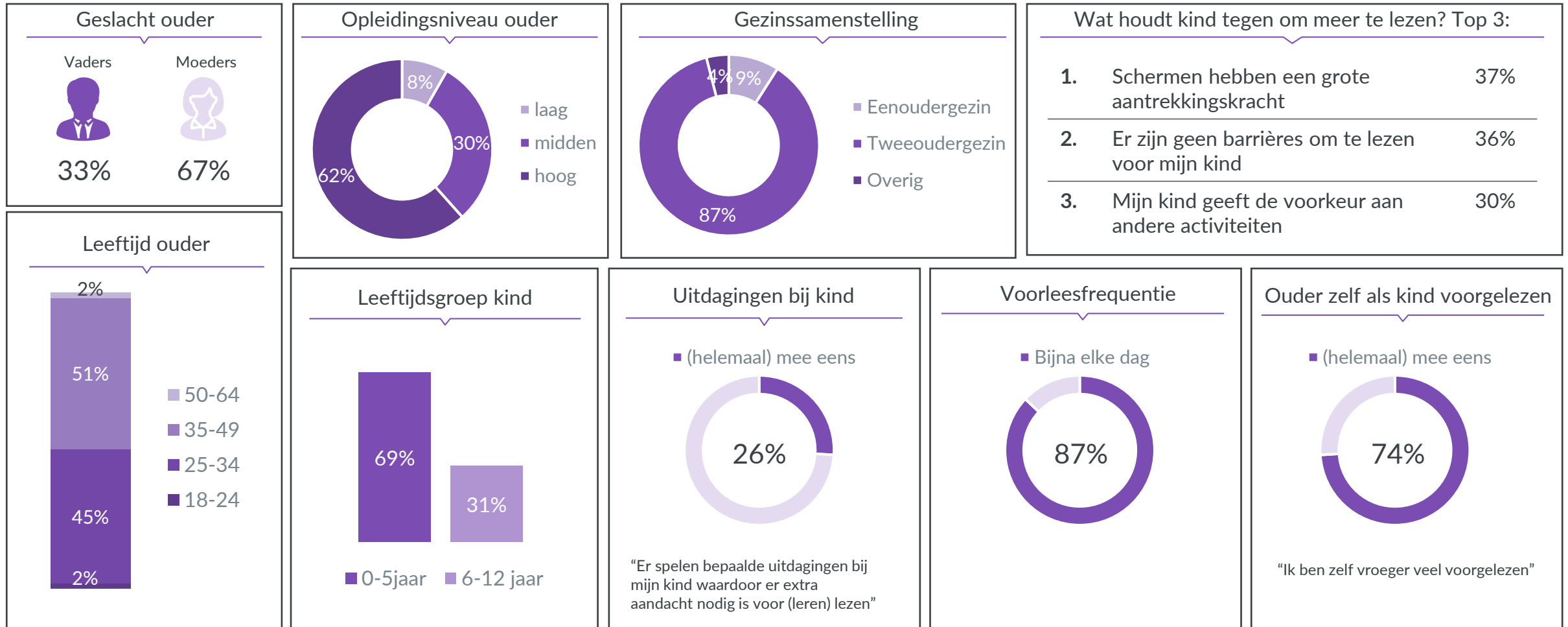
 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis: alle respondenten

Profiel intensieve leesopvoeders

Intensieve leesopvoeders – ouders die het meest aandacht aan leesopvoeding besteden en per keer het langst voorlezen

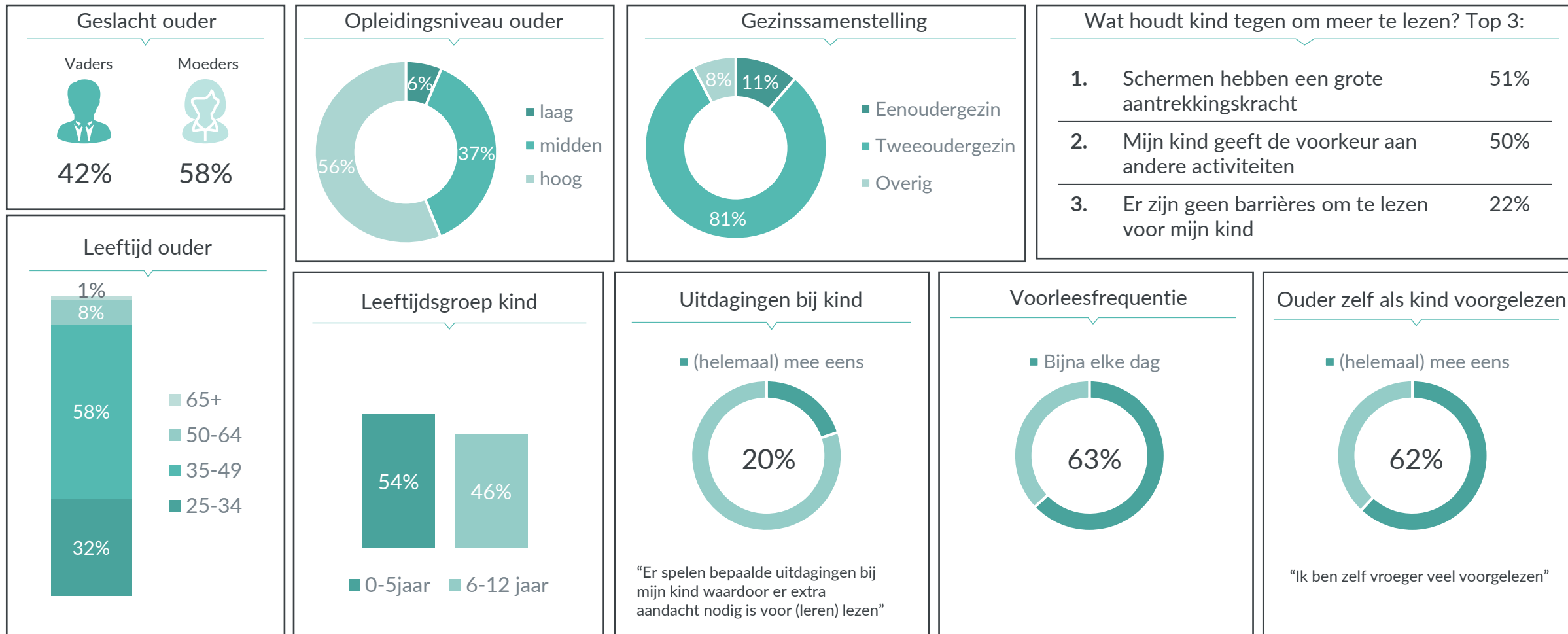

Basis: High leesopvoeders (n=375)

Profiel gemiddeld intensieve leesopvoeders

Gemiddeld intensieve leesopvoeders – ouders die gemiddeld aandacht aan leesopvoeding besteden en per keer middelmatig lang voorlezen

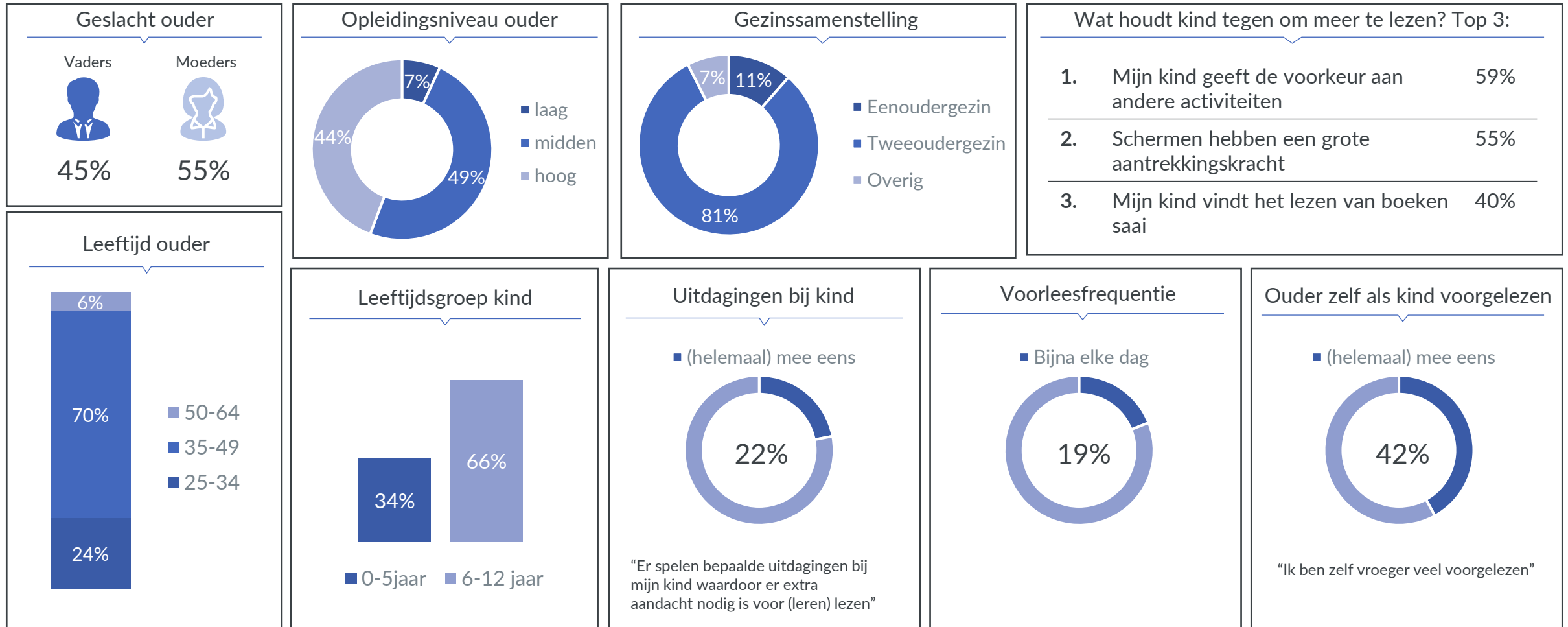

Basis: Medium leesopvoeders (n=452)

Profiel minst intensieve leesopvoeders

Minst intensieve leesopvoeders – ouders die het minst aandacht aan leesopvoeding besteden en per keer het minst lang voorlezen

Basis: Low leesopvoeders (n=174)

3.2

Hoe kan leesopvoeding
door ouders verder
gestimuleerd worden?

Samenvatting 3.2

Hoe kan leesopvoeding door ouders verder gestimuleerd worden?

Drempels & Barrières

Ouders van kinderen ouder dan 6 jaar ervaren meer drempels bij het zorgen voor een goede leesopvoeding. Drempels die het meest ervaren worden zijn de aantrekkingskracht van schermen, druk zijn met andere activiteiten, weinig tijd en gebrek aan interesse van het kind in lezen. 4 op de 10 ouders willen meer tijd besteden aan leesopvoeding.

18% van de kinderen leest in een andere taal. 16% wordt voorgelezen in een andere taal. In de meeste gevallen gaat het om een boek in het Engels.

Verantwoordelijkheid

Ouders voelen zich voor een groot deel zelf verantwoordelijk voor de leesopvoeding van hun kind, vooral als kinderen nog klein zijn. De kinderopvang wordt minder verantwoordelijk gehouden voor leesopvoeding dan school. 16% van de ouders ervaart onvoldoende steun vanuit school om thuis te helpen met lezen. Van de ouders die onvoldoende steun vanuit school ervaren zegt meer dan de helft dat er helemaal geen ondersteuning is.

Rol bibliotheek

De bibliotheek speelt de belangrijkste rol in informatievoorziening over tips voor kinderboeken en/of leesopvoeding. Ouders met jonge kinderen bezoeken de bibliotheek vaker uit gewoonte. Bij kinderen van 6 tot 12 gaat men vaker naar de bibliotheek als het kind zin heeft in lezen, voor- of tijdens vakanties, of als het kind meer over een onderwerp wil weten. De bibliotheek is de belangrijkste bron van kinderboeken.

19% van de ouders bezoekt nooit een bibliotheek. Kinderen maken vaker gebruik van luisterboeken en digitale boeken als hun ouder lid is van de bibliotheek.

Boeken moeten concurreren met schermen en andere activiteiten voor de aandacht van kinderen van 6 tot 12 jaar.

Barrières leesgedrag kind

Ouders kinderen 6-12 jaar

Achtergrond

Midden- en hoogopgeleide ouders geven vaker als barrière aan dat schermen een grote aantrekkingskracht hebben dan laagopgeleide ouders.

Laagopgeleide ouders geven vaker aan dat hun kind nog niet goed kan lezen of moeite heeft met lezen, dan midden- en hoogopgeleide ouders.

N11: Wat houdt uw kind tegen om meer te lezen?

Basis: ouders van kinderen 6+, n=501

Een klein deel van de ouders beloont hun kind voor lezen.

Hiervoor worden onder andere cadeaus, stickers, schermtijd en later opblijven ingezet.

Belonen van lezen

13%

Gebruikt weleens een beloning om hun kind te stimuleren om (meer) te gaan lezen.

Achtergrond
Ouders van kinderen 6-12 jaar gebruiken vaker een beloning (16%) dan ouders van jongere kinderen <6 jaar (10%).
Onder ouders die aangeven dat bepaalde uitdagingen spelen bij hun kind waardoor er extra aandacht nodig is voor (leren) lezen, gebruikt 32% weleens een beloning om het kind te stimuleren om (meer) te lezen. Onder ouders waarbij dit niet speelt gebruikt slechts 7% een beloning.

N09: Maakt u wel eens gebruik van een soort beloning om uw kind te stimuleren (meer) te gaan lezen?
N09b: Kunt u uitleggen op welke manier u dit doet? Kunt u voorbeelden noemen?

■ 0-5 jaar
■ 6-12 jaar

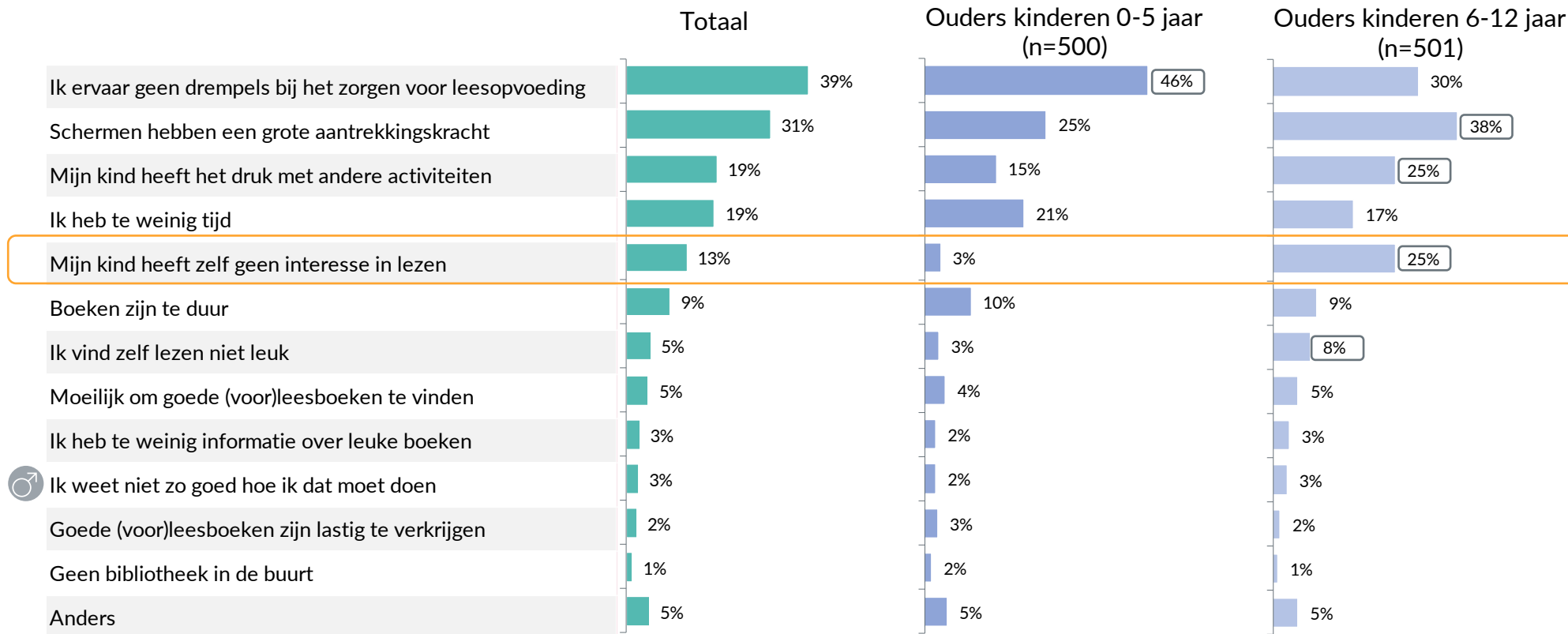
Basis: alle respondenten, n=1001

Ouders van kinderen van 6 tot 12 jaar oud ervaren meer drempels bij het zorgen voor een goede leesopvoeding.

De interesse om te lezen bij een kind zelf daalt dramatisch in de categorie 6-12 jaar.

Drempels leesopvoeding

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis: alle respondenten, n=1001

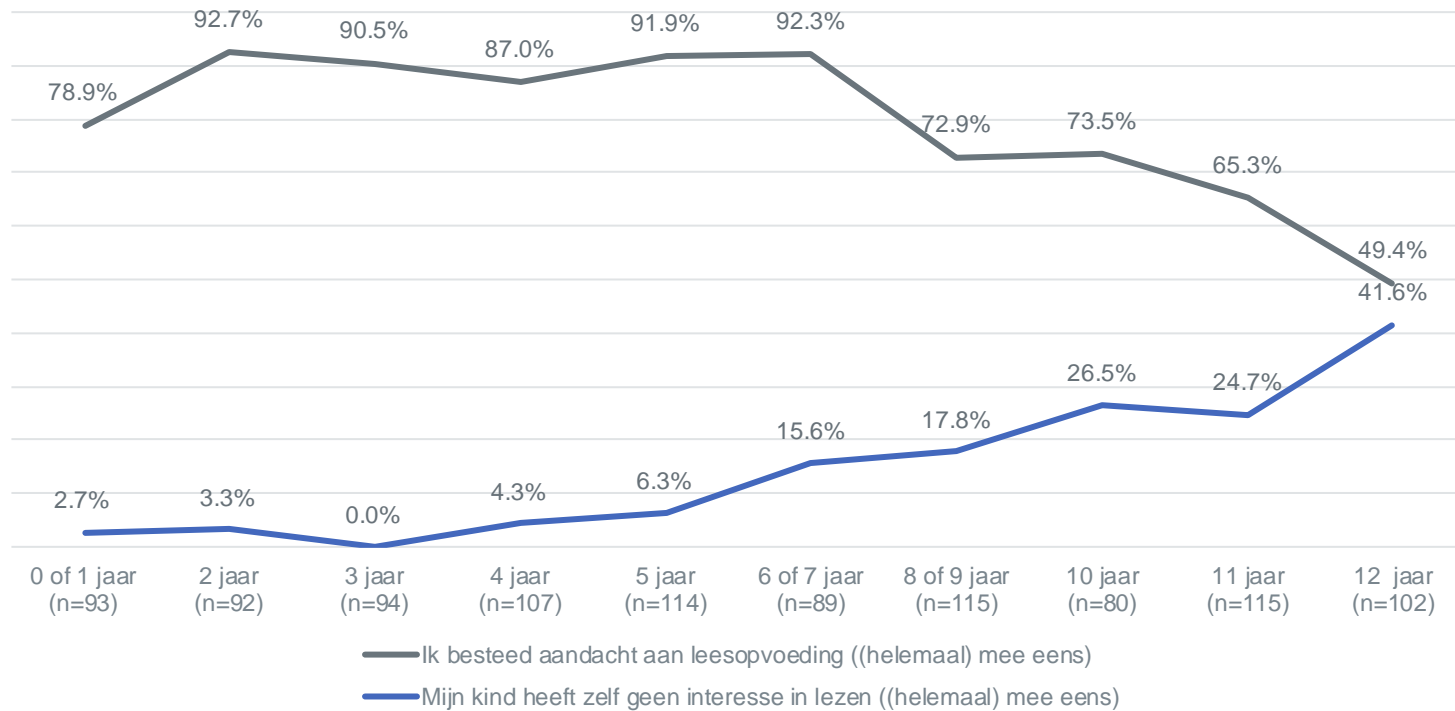
Z04B: Welke drempels ervaart u bij het zorgen voor een goede leesopvoeding van uw kind?

Vanaf 6 jaar beginnen kinderen interesse in lezen te verliezen.

Tegelijkertijd neemt ook de aandacht voor leesopvoeding af.

Interesse voor lezen per leeftijd

Z02a: In hoeverre bent u bezig met leesopvoeding van uw kind?

Z04B: Welke drempels ervaart u bij het zorgen voor een goede leesopvoeding van uw kind?

4 op de 10 ouders willen meer tijd besteden aan leesopvoeding.

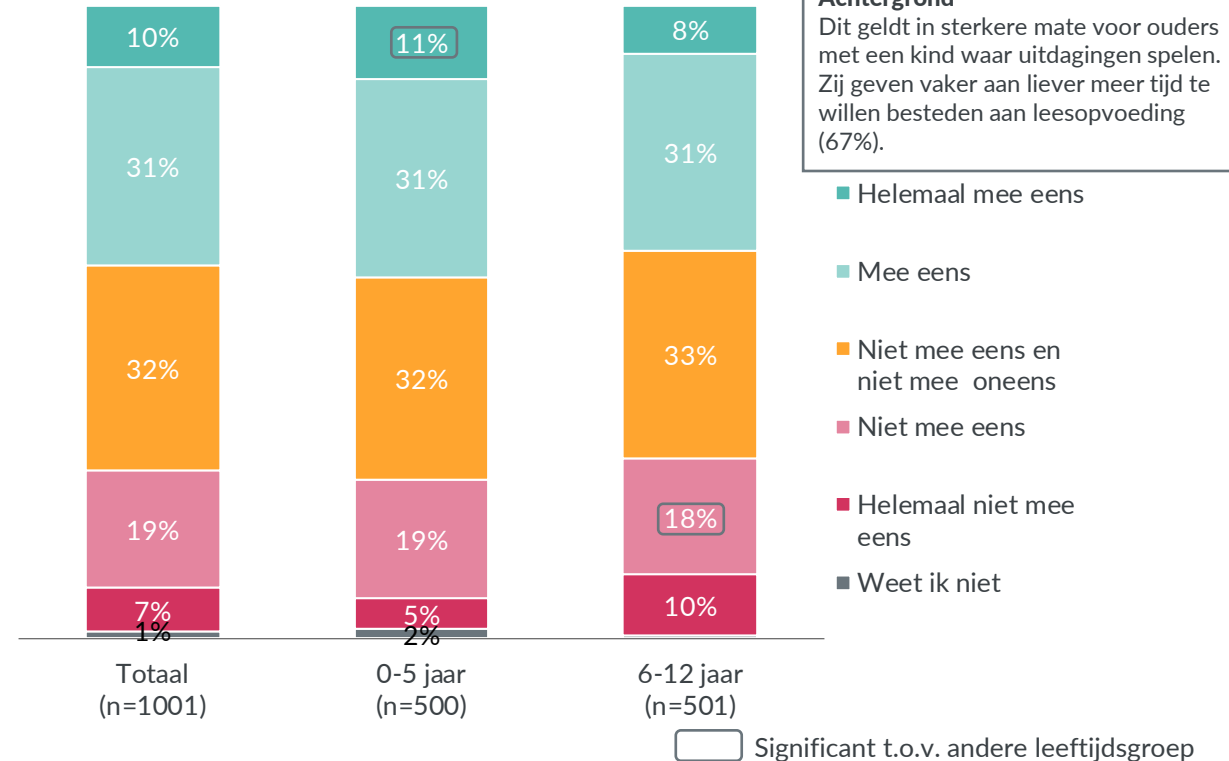

Houding t.o.v. leesopvoeding

41%
van de ondervraagde
ouders zou graag
meer tijd besteden
aan de leesopvoeding.

Ik zou graag meer tijd besteden aan de leesopvoeding

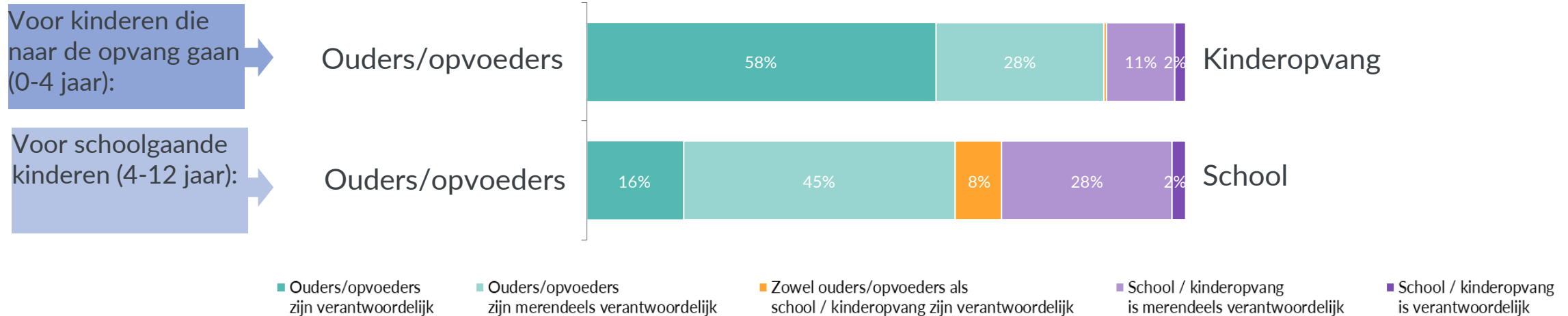
Basis: alle respondenten

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

Ouders voelen zich voor een groot deel zelf verantwoordelijk voor de leesopvoeding van hun kind.

Waar ligt de verantwoordelijkheid voor de leesopvoeding?

Achtergrond

Ouders wiens kinderen lezen niet leuk vinden en die zelf niet veel lezen leggen de verantwoordelijkheid voor de leesopvoeding iets vaker bij school.

Z24b: Ziet u leesopvoeding eerder als de verantwoordelijkheid van school of eerder de verantwoordelijkheid van ouders/opvoeders of beide?

Z24a: Ziet u leesopvoeding eerder als de verantwoordelijkheid van de kinderopvang of eerder de verantwoordelijkheid van ouders/opvoeders of beide?

Basis Z24b: respondenten met kinderen 4-12 jaar, n=726

Basis Z24a: respondenten met kind 0-3 jaar die naar de kinderopvang gaan, n=222

16% van de ouders
ervaart onvoldoende
steun vanuit school om
hun kind thuis te helpen
met lezen. Een groot deel
vindt de steun (ruim)
voldoende.

Achtergrond

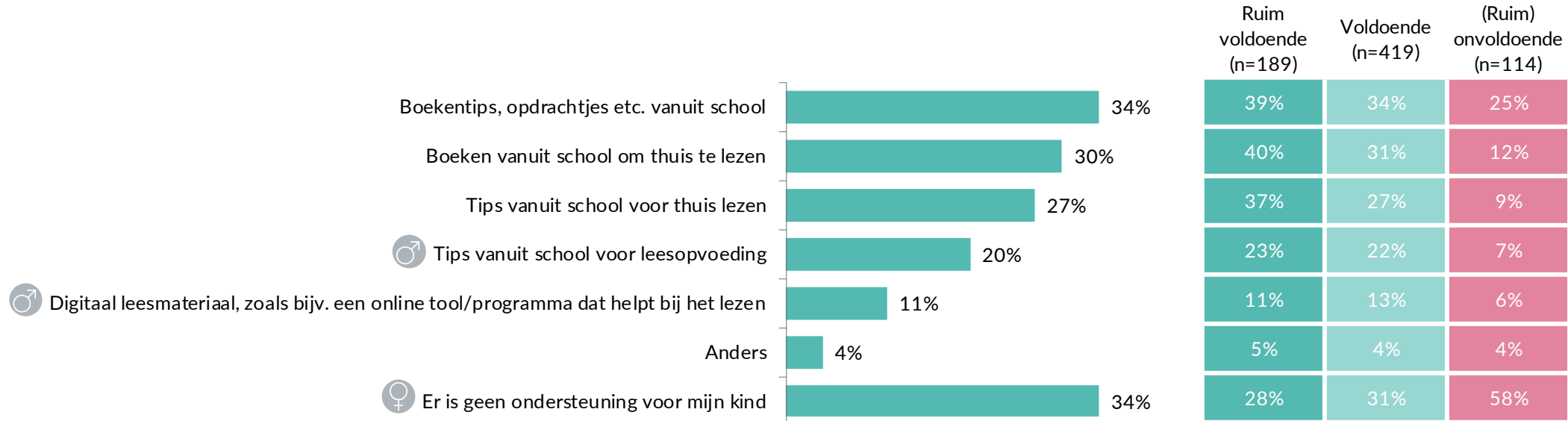
Ouders van kinderen tussen de 6 en 12 jaar en laagopgeleide ouders ervaren vaker te weinig steun.

Ook ouders wiens kind lezen niet leuk vindt, vinden dat school onvoldoende hulp biedt bij leesopvoeding.

Van de ouders die onvoldoende steun vanuit school ervaren zegt 58% dat er helemaal geen ondersteuning is om thuis te helpen met lezen.

Ondersteuning vanuit school om thuis te helpen met lezen

Achtergrond

Ouders van kinderen 4-5 jaar en 8-12 jaar geven vaker aan dat er geen ondersteuning is vanuit school om thuis te lezen, dan ouders van kinderen 6-7 jaar. Het zijn tevens de ouders die zelf veel lezen die ondersteuning missen op school om thuis te helpen met lezen. Moeders zijn hierover kritischer dan vaders. Ook ouders met kinderen die een uitdaging hebben op het gebied van leesopvoeding geven vaker aan onvoldoende steun binnen school te vinden.

Z25a: Welke van onderstaande vormen van ondersteuning krijgt uw kind van school om thuis te helpen met lezen?

Z25b: Ervaart u voldoende steun vanuit school voor uw kind om thuis te helpen met lezen? Ik ervaar:

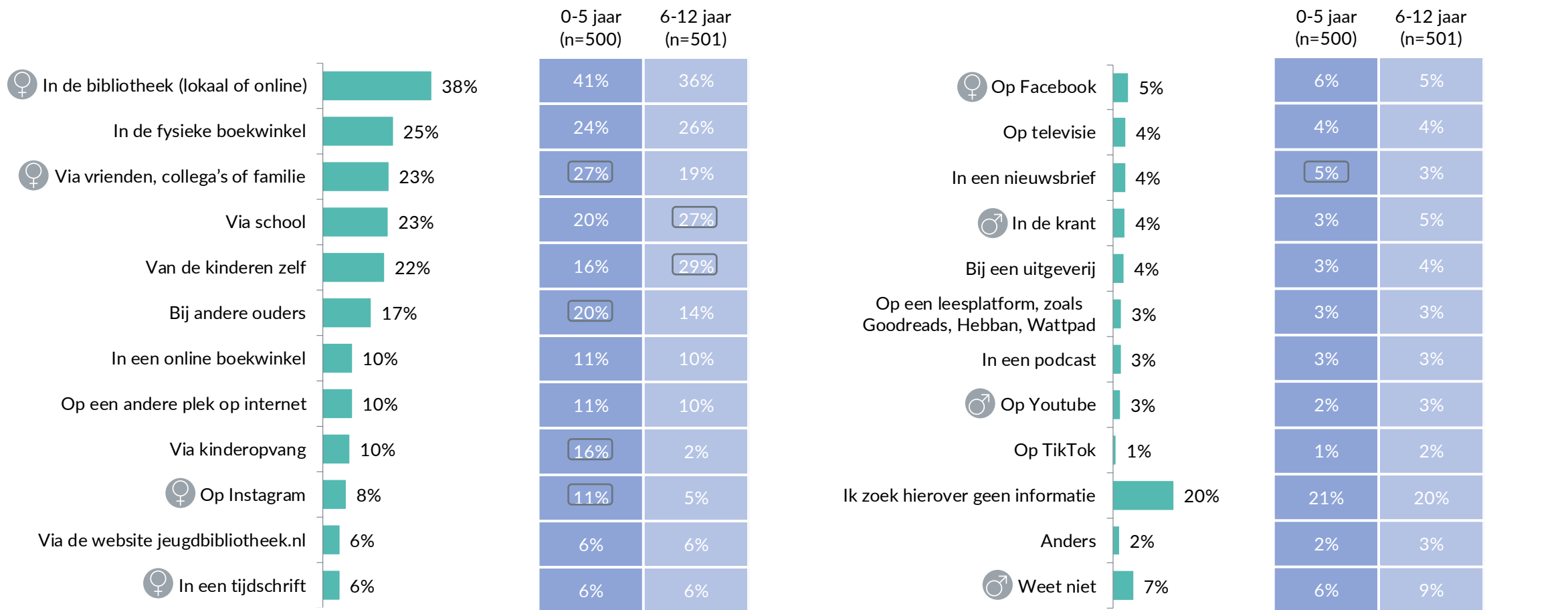
Basis: respondenten met kinderen 4-12 jaar, n=722

De bibliotheek speelt de belangrijkste rol in informatievoorziening.

1 op de 5 ouders zoekt geen informatie over tips voor kinderboeken en/of leesopvoeding.

Informatiebronnen

Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep
Basis: alle respondenten, n=1001

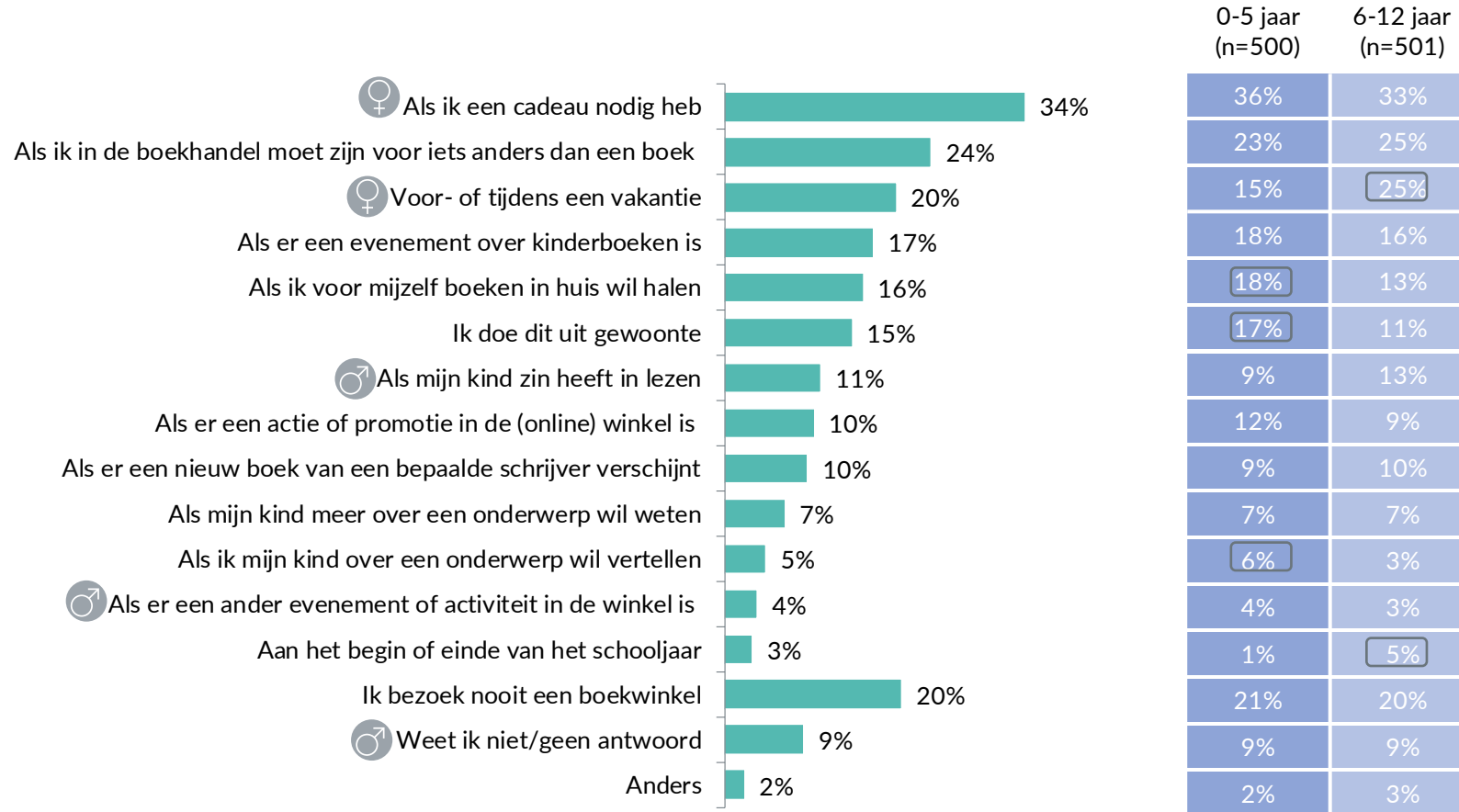
Z26: Waar vindt u informatie over tips voor kinderboeken en/of leesopvoeding?

Boekhandels worden veelal bezocht om cadeaus te halen.

1 op de 5 ouders bezoekt nooit een boekhandel.

Bezoek boekhandel

Achtergrond

Hoogopgeleide ouders, en ouders uit de A SEC klasse bezoeken vaker een boekhandel met hun kind als zij een cadeau nodig hebben, dan midden- en laagopgeleide ouders en ouders uit de B1 SEC klasse of lager.

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis: alle respondenten, n=1001

Z28a: Op welke momenten bezoekt u een boekhandel met uw kind?

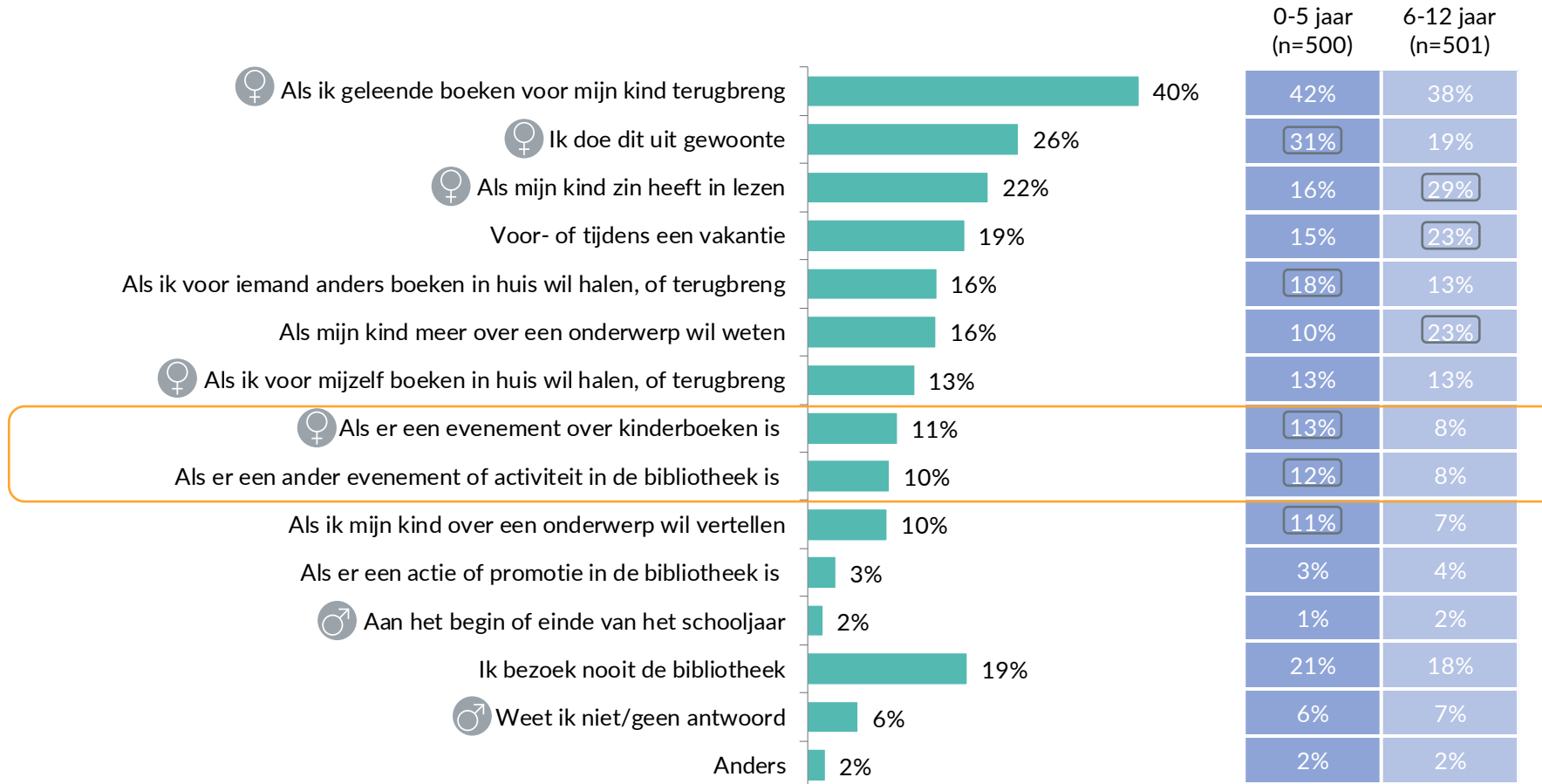
19% van de ouders bezoekt
nooit een bibliotheek met hun kind.

Ouders met jonge kinderen bezoeken bibliotheek vaker uit gewoonte.

Bij kinderen van 6 tot 12 speelt interesse of nieuwsgierigheid vaker een rol.

Bezoek bibliotheek

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis: alle respondenten, n=1001

Z28b: Op welke momenten bezoekt u een bibliotheek met uw kind?

De bibliotheek is de belangrijkste bron van kinderboeken.

Ouders met jonge kinderen krijgen ook veel kinderboeken cadeau.

Hoe komen ouders aan kinderboeken?

Achtergrond
 Ouders die zelf weinig lezen (light lezers) lenen minder vaak kinderboeken bij de bibliotheek dan medium en heavy lezers.
 Ouders van jonge kinderen krijgen vaker kinderboeken cadeau dan ouders van oudere kinderen. Hetzelfde geldt voor hoogopgeleide ouders, ouders uit de A SEC klasse en ouders met een modaal inkomen of hoger, ten opzichte van de andere groepen.

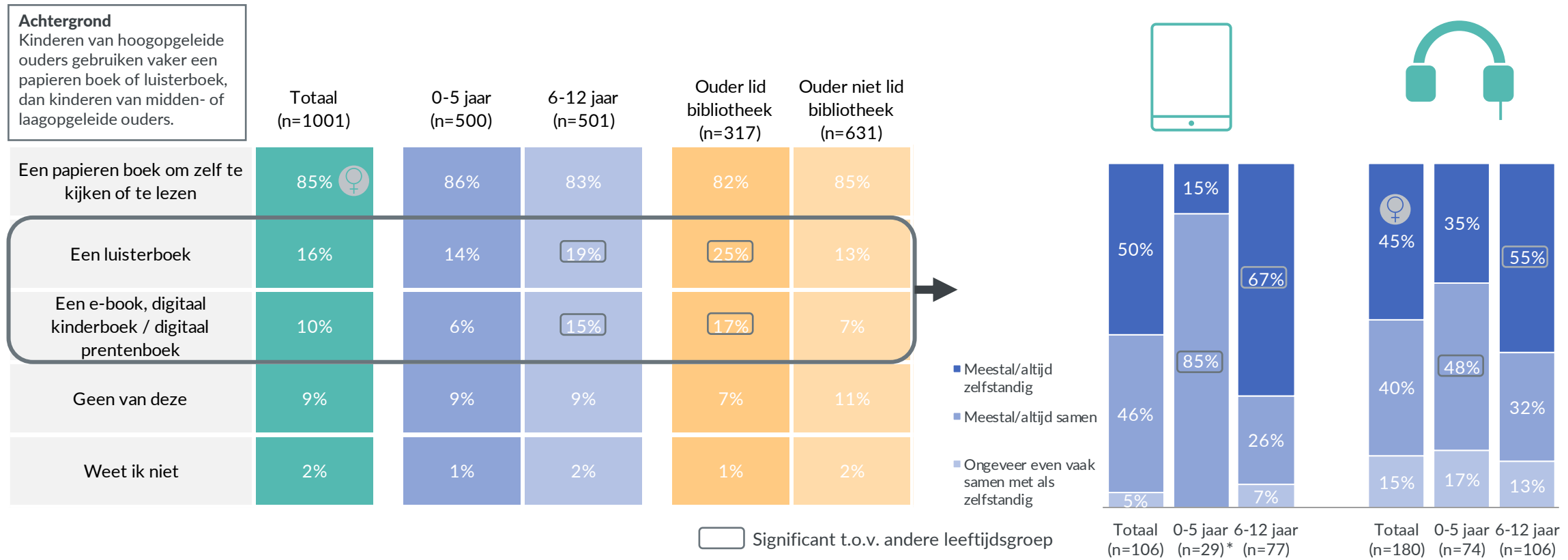
Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep
 Basis: alle respondenten, n=1001

F03b: Hoe komt u aan kinderboeken voor uw kind(eren)? Hiermee bedoelen we zowel nieuwe als tweedehands boeken.

Kinderen maken vaker gebruik van luisterboeken en digitale boeken als hun ouder lid is van de bibliotheek.

Manier van lezen

C19: Maakt uw kind weleens gebruik van:
H02: Wanneer u gebruik maakt van een digitaal kinderboek / luisterboek met uw kind, hoe gebeurt dat dan meestal?

* Indicatief n < 50
Basis C19: alle respondenten
Basis H02: (kind) maakt wel eens gebruik van digitaal kinderboek of luisterboek

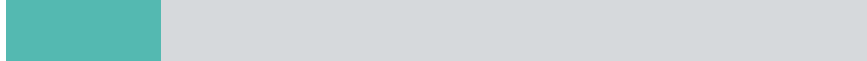
Een deel leest of wordt voorgelezen in een andere taal.

In de meeste gevallen gaat het om een boek in het Engels. Dit zijn vaker ouders met een migratieachtergrond.

Anderstaligheid

18%

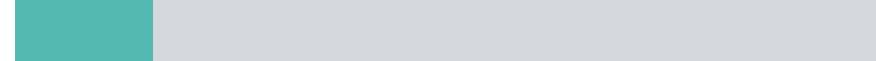
Geeft aan dat hun kind weleens in een andere taal leest/luistert dan Nederlands.

Binnen deze groep leest/luistert het kind meestal in het **Engels** (69%), met afstand gevolgd door **Frans** (7%), **Duits** (6%) en **Spaans** (5%).

16% van kinderen van 0-5 jaar leest/luistert in een andere taal.

20% van kinderen van 6-12 jaar leest/luistert in een andere taal.

16%

Leest weleens voor aan hun kind in een andere taal dan Nederlands.

Als ouders in een andere taal voorlezen is dat meestal in het **Engels** (59%), met afstand gevolgd door **Duits** (10%), **Fries** (8%), **Frans** (7%), en **Spaans** (7%).

18% van kinderen van 0-5 jaar wordt voorgelezen een andere taal.

12% van kinderen van 6-12 jaar wordt voorgelezen in een andere taal.

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Basis X1/X2: alle respondenten, n=1001

X1: Leest/luistert uw kind weleens boeken in een andere taal dan Nederlands? | X2: Leest u uw kind weleens voor in een andere taal dan Nederlands?
A57c: In welke taal leest/luistert uw kind wel eens boeken? | In welke taal leest u wel eens voor?

Basis A57: kind leest/luistert boeken in een andere taal dan Nederlands

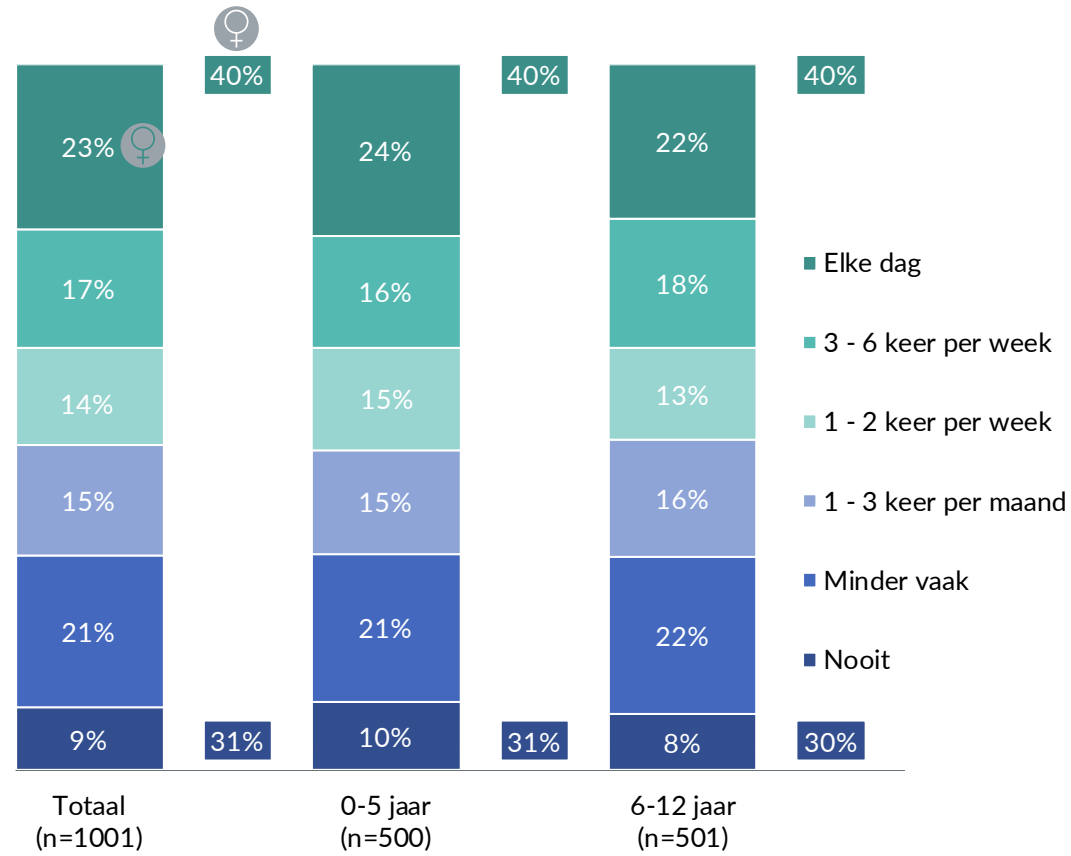
3.3

Bijlagen

Het aantal ouders dat 3 tot 7 dagen per week leest is groter dan het aantal dat minder dan 1 keer per maand of nooit leest.

Leesfrequentie ouders

Achtergrond
 Laag- en midden opgeleide ouders lezen of luisteren minder vaak een boek dan hoogopgeleide ouders. Hetzelfde geldt voor ouders uit de B1 SEC klasse of lager ten opzichte van de A SEC klasse.

 Ouders met een modaal inkomen of lager, of een twee keer modaal inkomen of hoger lezen of luisteren vaker een boek dan ouders met een inkomen tussen 1 en 2 keer modaal.

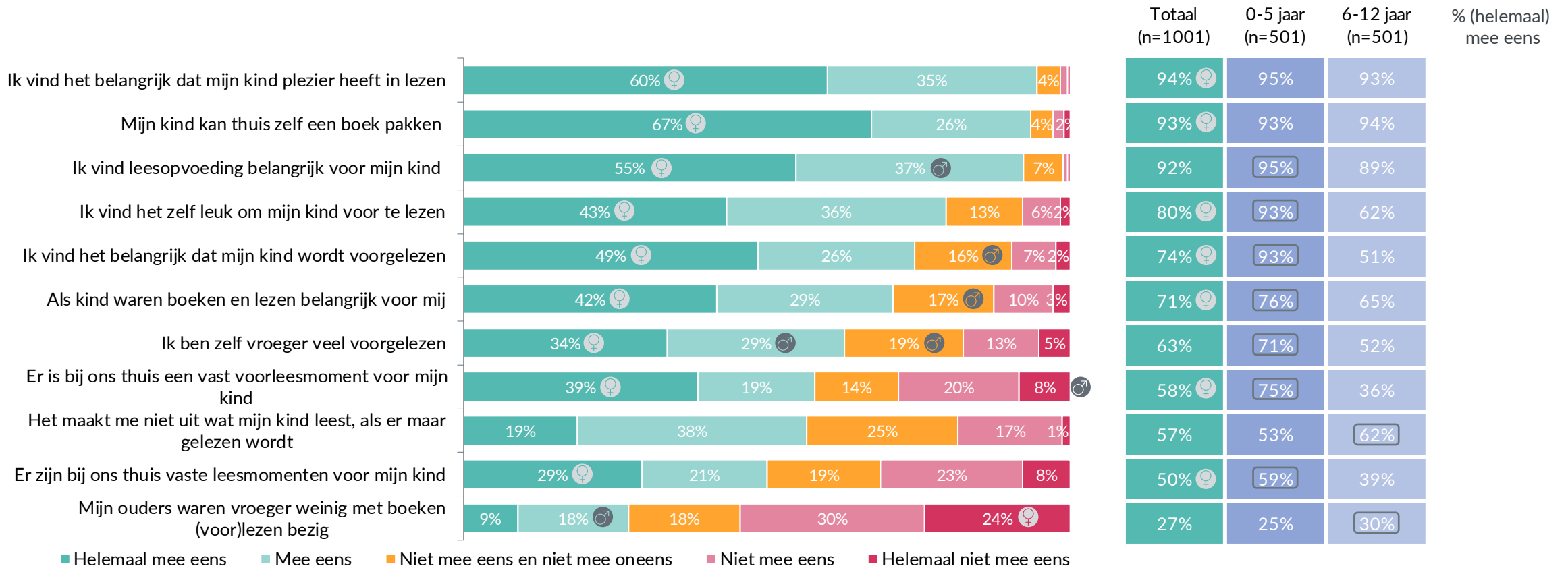
S01: Hoe vaak leest of luistert u zelf gemiddeld boeken (papieren boeken, e-books, luisterboeken)?

Basis: alle respondenten

Overzicht stellingen over houding ten opzichte van leesopvoeding.

Houding t.o.v. leesopvoeding

 Significant t.o.v. andere leeftijdsgroep

Z13: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

Basis: alle respondenten

Methode

Online vragenlijst (CAWI)

Invulduur circa 12 minuten

Onderwerpen: eigen lees-, leen- en koopgedrag, leesopvoeding, activiteiten leesopvoeding, en middelen leesopvoeding

Veldwerk

8 t/m 19 april 2024

Netto steekproef n=1001 waarvan

- Ouders kinderen 0-5 jaar n=500
- Ouders kinderen 6-12 jaar n=501

Steekproef

De steekproef is verkregen via het GfK Online Panel

De steekproef bestaat uit ouders van kinderen in het huishouden in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar.

De vragen in het onderzoek zijn beantwoord voor 1 van de kinderen in het huishouden.

Indien ouders meerdere kinderen in het huishouden hebben, is er random 1 van de kinderen gekozen, om de vragen over te beantwoorden.

De steekproef is door middel van weging op randtotalen Nederland representatief gemaakt op geslacht, leeftijd, opleiding en leeftijdsindeling kind.

Leesopvoeders definitie

voorlezen per keer:	leesopvoeding:			
	veel aandacht	aandacht	beperkt aandacht	geen aandacht
< 10 minuten	medium	medium	low	low
10 tot 15 minuten	high	medium	low	low
meer dan 15 minuten	high	high	medium	low

Leesopvoeding definitie

In de vragenlijst is gesproken over leesopvoeding. Dit is als volgt toegelicht:

Onder leesopvoeding verstaan we het verbeteren van het leesplezier en het leesgedrag van uw kind en het interesseren van uw kind voor boeken en verhalen. Bijvoorbeeld door samen naar de bibliotheek te gaan, voor te lezen of samen zelf (stil) een boek te lezen.

Vergelijking 2017

In 2017 zijn de vragen gesteld aan ouders over hun jongste kind. In 2024 hebben we dit random laten verdelen. Er is dus soms een ouder kind ondervraagd en soms het jongste kind. Dit kan van invloed zijn op de resultaten. Een vergelijking van de jongste kinderen versus oudere kinderen leverde slechts kleine verschillen op.

GfK heeft kwaliteit hoog in het vaandel. GfK werkt volgens vaste procedures en leidt medewerkers op om op juiste wijze onze producten en diensten te leveren. Op die manier garanderen we de beste kwaliteit.

- Internationaal is GfK lid van de [ICC / ESOMAR](#) (The World Association of Research Professionals), dit is de overkoepelende organisatie van marktonderzoekbureaus. Zie de [ICC/ESOMAR Internationale Code](#).
- GfK hanteert een kwaliteitssysteem dat voldoet aan de eisen van ISO 9001:2015 en ISO 20252:2019.
- Op lokaal niveau is GfK lid van het [Data & Insights Network](#) (voorheen MOA, Center for Information Based Decision Making & Marketing Research. Dit is een vereniging van bedrijven en instellingen die zich bezighouden met Market Research, Digital Analytics, Marketing Intelligence en Beleidsonderzoek.
- GfK handelt strikt volgens de AVG/GDPR en volgt de gedragscode voor onderzoek en statistiek.
- GfK bewaart onderzoeksgegevens tenzij contractueel anders is overeengekomen.

**Met plezier voor u
gemaakt.**